

**Özelleştirmeye,
Taşeronluğa Karşı Barikat
Sınıf Sendikal Hareketini
Kavramakla Oluşturulur**

UMUT YAYINCILIK

**Özelleştirmeye,
Taşeronluğa Karşı
Barikat Sınıf Sendikal
Hareketini
Kavramakla Oluşturulur**

**DDSB
Partizan Kamu Emekçileri**

UMUT YAYIMCILIK:
Şubat 1994

Umut Yayımcılık ve Basım Sanayi Limited Şirketi
Oğul Sokak No: 11 Sultanahmet-İstanbul
Tel: 516 60 20 - 516 25 38

Şubat 1994

İÇİNDEKİLER

Şunuş	5
Çok partili dönem	12
Mali Sermaye	14
Sermaye ihracı	16
Özelleştirme	18
Özelleştirme yöntemleri	21
Sektörel KİT Holdingleri	23
Sektörel KİT Holdingleri modelinde yönetim yapısı	24
Dünyada özelleştirme uygulamaları	27
Türkiye'de özelleştirme	28
Emperyalizm	29
Kiralama	30
Halka açılma aşaması	31
Döner sermaye aşaması	33
Taşeronlaştırma	34
Taşeronlaştırma ve erken emeklilik	35
Özelleştirilen kuruluşlar	37
Basında özelleştirme	41
Sendikaların genel merkezlerine çöreklenmiş çağdaş sendikal anlayış özelleştirmeye, taşeronluğa karşı barikat oluşturamaz	49
Özelleştirmeye, taşeronluğa karşı mücadele, sınıf sendikal hareketini kavramaktan geçer	57
İdeolojik mücadele	59
Politik Mücadele	60
Ekonomik Mücadele	63
Ekonomik mücadele örgütleri olan sendikalarda amaçlarımız	69
Özelleştirmeye karşı temel siyasi ilkelerini kavra ve örgütte	71

SUNUŞ

Derinleşen ekonomik ve siyasal krize, egemen çevreler, çeşitli yol ve yöntemlere başvurarak atlarmaya veya geçici bir süre ertelemeye çalışmaktalar.

Ekonomiyi düzeltmek için ABD'nin denetimindeki İMF ve dünya bankası aracılığıyla çeşitli paketler ve formüller ileri sürülmektedir. İkinci dünya savaşı sonrası başlayan özellikle bağımlı yarı feodal ekonomilere dayatılan Truman doktrini ve Marshall planıyla yoğunlaşan "yeni dünya düzeni"yle devam eden süreç, bu ekonomileri düzlüğe çıkaramamış, aksine daha da sık sık krizlerin ve bunalımların devreye girmesiyle daha da boyutlanarak devam etmiş ve edecektir de. Çünkü, emperyalist devletlerin ekonomiyi düzlüğe çıkarmaktan ziyade, azami kâr dürtüsüyle hareket ettiğinde, bu ekonomiler üzerinde direkt denetim kurmakta, ülke adım adım serbest bölgeler ve askeri üslerle açıktan parsellenmiş bir duruma sokulmaktadır. Bu ekonomik birimler tam anlamıyla askerileştirilmiş. Emperyalistlerin birer silah deposu durumuna sokulmaktadırlar. Açıktrki bu ekonomik birimlerin düzlüğe çıkarılması ve emperyalistlerin önerdiği "çözüm

paketleri"nin yürürlüğe girmesi önündeki engellerin temizlenmesiyle mümkündür. Bunlar demokratik devrimci kurum ve kuruluşların yanında işçi sınıfının muhalefet odaklarında ezilip bastırılması en azından kontrol altına alınması gerekmektedir.

İŞÇİ SINIFININ DURUMU NEDİR?

İşçi sınıfı mevcut durumda üç "büyük" konfederasyon bünyesinde "örgütlenmiş"dir. Bunlar Türk-İş, Hak-İş ve DİSK'tir. Bunların dışında irili ufaklı bazı "bağımsız" sendikalarda varlıklarını sürdürmeye çalışmaktadırlar. Üç sendikal konfederasyonun ortak ve ayrı yönleri olmakla birlikte düzen sınırları içerisinde reformist ve parlamenterist mücadele biçimi ve faaliyetleriyle birbirlerine yemin etmişlerdir. Bu da şu demektir. Denetiminde tuttukları ve etkisindeki işçi kesiminin mücadelesini, siyasi iktidar perspektifiyle hareket etmesi, örgütlenmesi, hatta yasal çerçeveyi zorlaması, sendikal yönetimleri, tarafından engellenmiştir. Yani, bu sendika yönetimleri burjuva partilerin bu veya şu kanadına yaslanmış durumdadırlar.

Ellerindeki mevcut potansiyeli buralara kanallandırmaya, burjuva partilerin kuyruğuna takmaya, politikalarına alet etmeyi, faaliyetlerinin merkezine koymuşlardır. Türk-İş DYP'nin Hak-İş RP ve çevresinin, DİSK ise SHP ve çevresinin sınıf içerisindeki ajanı ve temsilcileri durumuna gelmişlerdir.

Bu sendikalar, kendi rollerini ve görevlerini yerine getirmede özellikle son dönemlerde epeyce zorlandıkları "dipten gelen dalga"nın bürokrat sarı sendika ağalarının gerçek yüzlerini açığa çıkartmaktadırlar. Bu görev halen bitmiş değildir. Teşhir ve tecrit kampanyasına her somut ve özgül durumda alternatif politika ve hareketlerle sürdürmek gerekmektedir. Şu gerçek işçi sınıfına sürekli empoze edilmektedir.

"Reformcu sermayenin egemenliği devam ettiği sürece, münferit ıslahata rağmen, daima ücretli köle olacak olan işçilere yöneltilmiş bir burjuva "aldatmacasıdır."

Bütün memleketlerde elde edilen tecrübeler, reformistlere güvenen işçilerin daima aldanmış olduklarını gösterir.

Bunlar sendika yönetimlerinin somut olaylardaki tavırlarında gös-

terilmeli, işçi sınıfına, sendikaların ne rezil durumda olduklarını, kuruluşlarının mevcut sendika yönetimleriyle, yalnızca sendikal mücadeleyle olunamayacağını durmadan, bıkip usanmadan propaganda ve ajitasyonu yapılmalıdır.

İşçi sınıfı kendi pratiklerinden hareketle "yönetimlerinin" ne durumda oldukları kendilerine somut olaylarla gösterilip kavratılmalıdır. Yeterince bilinç üzerine çıkarmasa da işçi sınıfı sendikaların durumunu kendi pratikleriyle hoşnutsuzluğunu dile getirmeye başlamışlardır. Bu yeterli değildir. Birincisi, mevcut sendikalar içerisindeki muhalefet dağınık ve örgütsüzdür. İkincisi: Siyasi bilinç ögesi zayıftır. Üçüncüsü ise DDSB'nin buralardaki faaliyeti ve alternatif bir güç olma yönündeki pratikliği istenilen düzeyde değildir. Diğer önemli nokta ise, faaliyetimizin siyasal teşhir zeminine, işçi sınıfına, egemen çevrelerin her politikasının kendisinin ilgilendirdiğini, bu politikaların sınıfın ezilmesi, yoksullaşması baskı altında tutulmasıyla hayata geçirileceğinin bilinci taşınmalıdır. Bütün faturaların kendisine kesileceğinin bilinciyle hareket etmesi gerektiğini kavratmalıyız. 89 ve sonrası başlayan süreçte işçi sınıfının yarattığı eylemlilikler ve baş vurduğu mücadele biçimlerini sendika yönetimlerini aşan 1 Mayıs direnişleri bunun daha da zenginleştirilmesi, gelişip güçlenmesi gerektiğini belleklerde canlı tutmalıyız.

Yalnız kamu kesiminde 657'ye tabi olanların örgütlülüğüne bir bütün olarak değindiğimizde sanki onlardan bahsedilmediği görülmelidir. Sınıfsal olarak bir bütün olarak değerlendirdiğinden dolayı sadece bunların henüz bir konfederasyona bağlı olmadığı aynı oyunların kamu işçileri içinde oynandığı bir gerçektir. Bu oyunun bozulması ancak Devrimci Demokratik Sendikal Birliğin alternatif bir konuma gelmesiyle olanaklıdır.

İşçi sınıfı içerisindeki yanlış ideolojik anlayışlara karşı somut siyasal politikalarla mücadele edilmelidir. Bunlardan ilki, sınıfı sendika yönetimleri peşine takan anlayıştır. Yani mevcut statükoyu koruyan (biçimde bazı farklılık olsada) mantıktır. İkincisi ise, yönetimlere ve denetimindeki işçi sınıfına veryansın edip "cepheden" bayrak açan solcularımızdır. Şu tarihi şartlarla "kitleler nerede ise komünistler orada olmalıdır." Eğer siyasal bilinç taşıyıp işçi sınıfını kendiliğindencilikten çıkaracaksak, açıktır ki bu da, bizzat içinde olarak olabilir. Aynı ör-

gütlenme ve oluşumlara gitmek işçi sınıfından soyutlanıp marjinalleşmek demektir. Üçüncü önemli görevimizde işçi sınıfına bu yanlış eğilimlere karşı mücadelenin gerekli olduğunu anlatılması ve öncünün bunu ihlal etmemesidir.

Önümüzde iki seçenek bulunmaktadır. Birincisi sınıf bilinçli proletarya (SBP)'nin mevcut sendikalar içinde kalıp, mücadele etmesi ve siyasal teşhir ve tecrit kampanyalarıyla sınıfı bilinçlendirip örgütleyip siyasal iktidar perspektifiyle sınıf sendikacılığını (kızıl sendikacılık) örgütlemektir.

İkincisi; cepheden alternatif yaratarak, sınırlı ve dar bir faaliyet örgütlenme içerisine girmektir. Bunu yapmak işçi sınıfını, gerici sarı sendika yönetimlerine teslim etmektir. Bir süre daha sendikaların, reformist, parlamenterist politikalarına alet olmasına göz yummaktır, kolaycılıktır. Komünistler böyle bir yolu izleyemez, sınıfı, gerici sendika yönetimlerinin insafına terk edemezler. Bu işlenmiş tarihi bir hata olur. Birinci seçenek günümüz şartlarında en uygun seçenektir.

İşçi sınıfını egemen sınıfların gündemi meşgul eden politikalarına karşı uyanık ve canlı tutmak ve seferber etmek, önemli bir sorundur. Örneğin, ATY. (Anti terör yasası).

"Özelleştirme" sorunu, sosyal ve ulusal mücadeleyi ilgilendiren karar ve sorunlar, ekonomik-siyasal vb. durumlarda işçi sınıfını sokağa dökmek, hem siyasallaştırır, hem de örgütler, iktidar perspektifi bilincini geliştirip, duyarlı hale getirir. Özellikle bu sorunların içinde, gündemde olduğundan dolayı, özelleştirme önemli konular arasındadır. Bunu açmak gerekiyor.

Bu işletmeler neden özelleştiriliyor?

Bunun altında yatan ekonomik ve siyasal nedenler nelerdir? "kar eden bu işletmeler zarardadır" deyip, özel kompradorlara satılması ekonomide neyin göstergesidir? Bunlara halkta sahip olabilir veya hisse sahibi olabilir. Bir kısmını satın alabilir, ortak olabilir denmesinin altında yatan gerçek nedir?

Bazı kesimler ve özellikle mevcut sendikalar soruna neden karşı çıkmaktadır? Komprador burjuvazi neden özelleştirmeden yanadır? vb. (Burada konuya girmeden özelleştirmenin ilk başlangıcında hareketli bir şekilde ortaya çıkıp bildiri, broşür, panel seminerlerle şiddetle karşı çıkanlar sadece açlık, sefaletlik, yoksulluk mantığıyla hareket

edeceklerine, anti-terör yasası, idamlar, sınıfsal ve ulusal mücadele topluca katledilen devrimciler konusunda neler yapmışlardır. Sadece karşıyız demekle sözde destekliyoruz demekle olmaz mantığını bir kez daha gözden geçirmelerini diliyor ve konumuza giriyoruz.

Özelleştirme sorunu Türk ekonomisine has bir olay ve politika değildir. IMF ve dünya bankası tarafından özellikle 80 sonrası bağimli-geri ekonomik birimlere "çözüm" olarak önerilen "istikrar" reformları arasındadır. Son IMF heyetinin Türkiye ekonomisini yıllık değerlendirme ve çözüm paketleri sunduğu olağan toplantılarında bu sorun resmileştirerek yürürlüğe sokulmuştur. İngilterede bile zorla uygulanan bu politika, Çiller-Karayalçın ikilisi tarafından nasıl uygulanacaktır? Açıktır ki bu politikanın hayata geçirilmesi de, işçi sınıfı muhalefetine yükselmesini beraberinde getirecek, egemen sınıfların rahat bir şekilde bunu uygulayabilmesi için bunun bastırılması gerekmektedir. Mevcut sendika yönetimlerin yaptıkları muhalefeti ciddiye almayan DYP-SHP koalisyonu ellerindeki son kozlarını kullanarak özelleştirmeyi uygulamaya başlamışlardır. Özelleştirme aynı zamanda ekonominin içinde bulunduğu bunalımın boyutunu ve derecesini göstermektedir. Devlet elindeki iktisadi işletmeleri bile koruyarak durumdan yoksun hale gelmiştir. İç ve dış borçların faizlerini ödemekten uzak bir durumdadır. Özelleştirmeye komprador burjuvazinin bir kesimi "karşı çıkarken" diğer bir kesimde uygulanmasından yanadır. DYP, özelleştirmeden yana olurken, ortağı SHP ise biçimsel anlamda karşı çıkmaktadır. Devletçi görünmesinin nedeni ise özelleştirilen

kuruluşlardan yeterli bir pay almaması ve mevcut muhalefet odaklarının desteğini yanına çekmek içindir. Diğer önemli bir etkende ABD'nin ekonomik ve siyasal ağırlığının daha da artmasından rahatsızlık duyması ve Avrupalı emperyalistlerin bu alanda gerilemesidir. Sorunun önemli bir ayağı, SBP'nin bunun bilincinde hareket ederek, bütün yönlerini ve boyutlarını işleyip, açığa çıkarıp teşhir etmesi önem arz etmektedir. Bunu da yapacak olan DDSB önderliğindeki işçi sınıfı komiteleridir. Legal oluşumlara fazlaca bel bağlamamak koşuluyla bu alanda yaratılan örgütlenmelerde harekete geçirilmelidir.

Özelleştirmenin altında yatan gerçek şudur.

1- KİT'ler yabancı-yerli, yerli-yabancı sermaye ortaklığıyla ekonomiyi yeniden şekillendirip parselleniyor.

2- Ekonimi emperyalistlerin ihtiyaçlarına daha iyi cevap verebilmek şekle sokuluyor.

3- ABD ve diğer emperyalist devletlerin içine girdikleri bunalımdan çıkmanın bir yolu olarak tekelci sermayenin bunlara akması, bu tip üretim tarzları üzerinde etkinliğinin pekişmesine hizmet etmektedir.

4- KİT'ler komprador burjuvazinin ekonomide ağırlığı olan kesimlere satılmasıyla, bir yandan bu kesimlerin "tekelleşmesi" ve daha da palazlanması, devletteki egemenliğinin pekişmesi.

5- Dış ve iç borçların "özellikle dış borçların ve ABD'den alınan kredilerin" finansmanını sağlamak amacıyla ABD tarafından bunun uygulanması.

6- Buralardaki denetim ve kontrolün tamamıyla yerli ve yabancı sermayenin denetimine verilmesiyle sömürü derecesinin pervasızca artırılması, faturasının işçi sınıfına başta olmak üzere emekçi kesimlerin sırtına yüklenmesi.

7- Devletle emekçi kesimler arasındaki çelişkinin perdelenmesi, emekçi kesimlerle, komprador burjuvazinin bazı kesimlerini karşı karşıya getirme bu yönüyle gündemi ve dikkatleri bu kesimlerin üzerinde yoğunlaştırma, devletin rolünü "ikinci" plana itmesi, çıkabilecek muhalefette "suçu" bazı kişilere yükleme yoluyla, hakem rolünde görülmesi.

8- KİT bünyesinde çalışan işçilerin onlarca yıllık emeklerinin karşılığı verilmeden kapı dışarı edilmesi, ödenmemiş emeklerine el ko-

nulması.

9- İşsizliğin artmasıyla beraber baskı unsuru olarak kullanılması ve aşırı oranlara varan ücretlerin düşürülmesi.

10- İşçi sınıfı yeniden örgütsüz bir duruma sokulmaktadır. Özelleştirme yoluyla el değiştiren işletmelerde, ya, işçi kitlesi olduğu gibi yenileniyor. Ya da yeniden giriş-çıkışlar yapıp sözleşmeler ve iş akitleri fes edilip, yeni şartlar ileri sürülerek düzenlenmekte, elde edilen haklar gasp edilmekte ya da farklı yerlere sürülerek, sürgün edilerek kendisinin işi bırakmaya zorlamaktadır. Bu yöntem özellikle, komünist, devrimci, demokrat işçilere uygulanmaktadır. Bu da muhalefeti geriletmenin ve bastırmanın bir başka yöntemidir.

11- Halkı ortak etmek çabaları cebinde biriken bir kaç kuruşa el konulmak için yapılmaktadır.

12- Zorunlu tasarruf fonuyla emekçi halkın cebindeki (özellikle işçilerin) paralarına el konulmaktadır.

13- Üniversitelerde döner sermayelerde pay pahalı teknik araç pahalı hizmet üretmek amacıyla daha çok sömürü.

Bu politika ekonominin içinde bulunduğu durumu, krizin boyutunu, emperyalizme bağımlılığın vardığı noktayı açık ve seçik göstermektedir.

ÇOK PARTİLİ DÖNEM

Özelleştirme, Türkiye ve dünyada ilk olarak uygulanmamaktadır. Yalnız bu çeşitli ülkelerde farklı biçimlerde günün koşullarına uygun bir biçimde uygulanmıştır.

1950'lerde seçimlerde üstün çıkan DP iktidarı aynı zamanda büyük toprak ve ticaret çıkarlarının tam zaferini de teşkil etmiş. ABD emperyalizmin tüm isteklerini yerine getirmeyi hedef olarak koymuş ise de, bu tamamen dolar endeksli yani dolar gelirse Türkiye askeri, iktisadi, sanayi alanda tamamen güdümlü olacaktı, evdeki hesap çarşıya uymayınca çareyi Koreye asker göndererek NATO'ya girmeyi bir zafer olarak değerlendirmiş ve bundan büyük ekonomik sorunlarımızın kısmi olarak çözüleceğini söylemeye başlar ve ABD, İngiltere'ye yeniden taviz vermek zorunda kalmışlardır, İngiltere'nin de Ortadoğuda çıkarları vardı. Bunu da NATO yoluyla planlamıştı. İşte Bağdat Paketi, İngiltereye verilen en büyük ödün; Ortadoğuki komünist tehlikeye karşı görülsede batının taçlı başlarını korumaktı. Bugün ise Ortadoğuda kimlerin hakim olacağı ve Ortadoğunun petrolünü kimler arasında paylaşıldığı herkes tarafından bilinmektedir. O dönemlerde Ortadoğu çatışması ve Avasyaya hakimiyetin olmadığı bir dönemdi. Ama yabancı sermayenin bir türlü ülkeye aktarılmasını başaramamışlardı. Hatta CHP'den ayrılan DP, Menderes kanadının taviz üstüne taviz vermesi de yetmedi. Ekonomik krizin büyümesi ticaret burjuvazisini harekete geçirerek, hükümete iltümatom vermeye yabancı sermayenin hızlandırılması ve DP'nin iplerini elinde tutmayı kısmi olarak başarmışlardır. CHP'nin bölünmesi dönemin geleneksel toprak ağalarıyla ticaret burjuvazisinin arasındaki gelişkiden kaynaklandıysa da, geleneksel toprak ağalarının toprak reformunda korkusunda yok edilmiş değildi. DP'nin kurulmasını sağlayan büyük ticaret çıkarlarını temsil eden İş Bankası grubun başı Celal Bayar ile toprak kanunu aleyhtarlığı ile ün kazanan toprak ağası Adnan Menderes liderliğinde doğması anlamlıdır. Çok partili döneme geçişle birlikte gerek iktidar, gerekse ana muhalefet partisi aynı çıkarları savunmaya koyulmuşlar.

Demokrat Parti 1951'de yabancı sermaye kanununu aynı dönemde yetersiz bularak yabancı sermayenin yararına düzeltilmesine gidilmiş. Yabancılarla kapalı tutulan madde bayındırlık, ulaştırma ve turizm alanlarını yabancı sermayeye açıyor. Burada kâr transferleri de aynı bakan tarafından serbest bırakılıyor. 1954'te çıkartılan 6224 sayılı yabancı sermayenin geniş bir tanımlanmasında yaparak kanunun 19 maddesinde iç sermayenin yararlandığı tüm haklardan yabancı sermayesinde yararlanmasına gidiliyor. Yabancı sermayenin iç sermaye ile eşitlik istediği de faaliyette bir çok halde imtiyaz tanımaza gidiyor. Burada iktidar yabancı şirket, cılız yerli şirketle eşit durumda değildir. Kudretli ile kudretsizin eşitliği, kudretli yararına eşitsizlik anlamına gelir. Aynı iktidarın milletvekili yabancı sermayenin 3-5 yıl içinde işsizliği kaldıracağını işçi ücretlerini yükselteceğini, para istikrarını sağlayacağını, döviz kaynaklarının arttırılacağını savunmaktadır.

1951-60'lı yıllarında 548 milyon lira tutarında yabancı sermaye ile istikrar halinde çalışmaya yöneldiği için 514 milyon lira tutarında yerli sermayeyi tahrik ve teşvik etmektedir.

Bazı hallerde yabancı teşebbüs pek az sermaye ile katılmakta hatta yabancı isans ya da mamülün adını satmakla yetinmiştir. Örneğin Coco-Cola % 100 yerli sermaye ile kurulmuştur. Ama ABD kampanyasına % 100 bağımlı durumdadır. Oto-montaj sanayinde yabancı otomobilleri imal edilen firmaların çoğu % 100 sermayeli kurulmuşlar.

Yabancı sermaye konusunu tanımlamak için yine dış teşviklerle çıkarılan 6088 sayılı turizmi teşvik kanununu belirtmek gerekir. 422-2644 sayılı köy ve tapu kanunları hükümlerine göre yabancılar köylerimizde taşınmaz mallar satın alamazken, turizmi teşvik kanunu bu yolu açmıştır. Yabancı sermayeyi teşvik komitesi kararıyla yabancılar köylerde arazi edinebilirler. Yerli sermayenin geniş ölçüde yürüttüğü sahil yağması böylece yabancı sermaye içinde sağlanmıştır.

Yerli ve yabancı sermayenin işbirliği ile bir özel teşebbüs biçiminde kurulan Türkiye Sanayi Kalkınma Bankası devlet fonlarını ve devlete vekaleten, yabancı devlet ve milletler arası kuruluşlardan elde ettiği dövizleri uzun vadede ve düşük faizle özel sanayicilere aktarmıştır. 1950-1964 döneminde bu bankanın özel sanayiye döviz ve yerli para biçiminde verdiği kredi 900 milyon liraya yaklaşmaktadır.

Alt yapı yatırımlarına yönelen devlet maliyetin altında fiyatlarla özel sektöre ucuz enerji, nakliye, hammadde, vb. olanakları getirmiştir. Kamu tasarrufları çeşitli yollardan özel sektöre aktarılarak bu sektörün kendi gerçekleştirdiği tasarrufun üstünde yatırım yapmasını sağlamıştır.

Burada kısaca mali sermayeye değinmek istiyoruz.

Mali Sermaye:

Geniş çaplı makinalı sanayi geliştikçe ölçekte o kadar büyüyecektir. Üretim bu ölçüğe uymak ve ihtiyaçları karşılamak zorundadır. Ne var ki bunun için finansman gerekiyor. Hele hele kimya, elektrik, demir-çelik, otomotiv sanayi gibi hem modern teknoloji, hemde büyük ölçek gerektiren üretim dallarındaki yeni yatırımları, artık ne şirket ne de kişisel kaynaklar finans edebiliyordu. Yani doğrudan üretimde yer alan faal sermaye, artık araçlar dolayısıyla o da faallaşacak, atıl-para gereksinim duyuyordu.

Bankalar bu ihtiyaçtan doğmuştur. "Bankaların ilk ve temel görevi, ödemelerde aracılık işlevi görmektir. Bu yolla atıl-para-sermaye-yi halkın elinde bulunan ve üretime doğrudan katılmayan para yani cepteki para> faal sermayeye, yani kar sağlayan sermayeye dönüşür. Her çeşit para gelirlerini toplayarak, bunları, kapitalist sınıfın emrine verirler. Halkın elinde birikmiş parasını bir miktarda gibi çeken banka, bu sermayeyi üretim alanında merkezileştirir. Ve kapitalistin, ağır sanayide yer alması önünü açar. Ancak bankalar bu göreviyle sınırlı kalmadı. Aksine topladığı para-sermayeyi üretim alanına gerektiğinde yatırarak, onu sanayi sermayesine çevirdi. Hatta bugünkü dünya bankası gibi uluslararası bir nitelik kazanarak, sömürge ülkelerdeki hammadde kaynaklarını ve üretim araçlarını, üstelik kapitalistlerin para sermayelerinin hemen tamamını emrine aldı. Artık kısa bir süre sonra şirketlerin her çeşit mali işlemlerini dahi düzenlemeye başladılar.

Bu korkunç gelişme iştirakler ya da tamamen egemen olma yoluyla sanayi sermayesiyle, banka sermayesini içiçe geçirdi. İşte biz buna mali sermaye diyoruz.

Banka, mevduatları yoluyla üretime el atınca, bankanın artık kar kaynağı, üretimde yaratılan artı-değer olur. Sınai sermayenin, banka

sermayesine bağlandığı koşullarda artık banka sermayesi, ekonomide bir aracı olmaktan çıkmış, yoğunlaşmanın olduğu bir tekel halini almıştır. Artık bankalar kredi kesmek suretiyle istediği şirketi çökertir. Ya da zayıflatır. Bu kredi sisteminin gelişmesi, bir taraftan sanayi tekelindeki korkunç sermaye birikimini hızlandırırken, diğer yandan üretimdeki anarşiyi artırır.

Mali sermaye ulusal platformda değildir. Uluslararası bir niteliği vardır. Bundan dolayı mali sermaye, tüm diğer ülkelerin mali gözeteklerine sızmıştır. Ancak bu, devlet, iktidar desteğiyle mümkün olmalıdır. Yoksa temelleri sağlam olmaz. Bundan dolayı mali sermaye (zaten kendilerinin denetiminde olan) iktidarla bütünleşmiş, böylece devletin militarizminden kendi yaşamı için gerektiği zaman yararlanma olanağı elde etmiştir. Bunun literatürdeki ismi ise mali oligarşidir. Yani mali-sermayenin, mevcut iktidarla bütünleşmesidir.

Aynı şekilde tekstil sanayinin ithalat ihtiyacı 600 milyon lira aşamamıştır. Hatta burada Pektaş Pamuk Ticaret ve Sanayii A.Ş. gazetelere şu reklamı yapar. İsviçrenin Sulzer tezgahlarıyla övünmektedirler. İlanlara göre Romanyada yalnız 24 Sulzer tezgahı varken, yalnız Pektaşta 312 Sulzer vardır. Sulzerin gelmesiyle Pektaşın tezgah sayısı % 90 oranında artarak 350'den 662'ye yükselmiştir. İşçi sayısı ise ancak yüzde 69 oranında artarak 4122 olmuştur. Sulzer döviz götürmüş, istihdamı ise kısıtlamıştır.

Dönemin AP'li milletvekili Sabahattin Savcı yabancı sermaye ile ilgili şöyle diyor. Diğer sanayi işkollarında olduğu gibi yabancı ilaç sanayiinde memleketimizde ilaç firmalarının ismi büyüktür. Fakat kendileri fabrika niteliğinde bile değildir. Bir nevi ambalaj merkezi durumundadırlar. Mukaveleleri esas hammadde imalına dair hüküm ihtiva ediyor. Mukavelesinde bu hüküm bulunan bir firma da buna uyuyor. Birçok yabancı firma Türkiye'de hiçbir teşebbüs dahi kurmadan ilaçlarını yerli laboratuvarlarda imal ederek ilaç ticareti yapmaktadırlar. ABD-Fransa-İngiltere-İsviçre-Hollanda-Almanya-İtalya gibi firmalar ithal ettiği hammaddenin fiyatlarını yüksek tutarak dışardaki ana şirketin kârlarını arttırmaktadırlar.

Burada ilk aklıma gelen Henry'nin gülmece öyküsüdür.

İki dolandırıcı, bir-su baskını yüzünden dünya ile ilişkisi kesilmiş, küçük bir kente gelirler. Geldikleri günün akşamı kentin üç meyhane-

sini satın alırlar. Birinci ve ikinci meyhanedeki şarapları, üçüncü meyhaneye taşırlar. Birinci ve ikinci meyhaneyi kapatırlar. Ertesi gün, bu nemli puslu hava nedeniyle gırtlaklarını çalkalamakta acele eden kentliler, bir bardak şarap için üç kat yüksek para ödemek zorunda kaldıklarını görünce şaşkınlıktan dona kalırlar.

1973'de Ecevit bütçe konuşmasında şöyle diyor: Biz ortak pazardan çıkarsak bölgede düşmanlarımızın karşısında yalnız kalırız. Böylece ortak pazarın politik liberalleşme uğruna ekonomik liberalizmin büyük sakıncalarını görmemezlikten gelir ve ortak pazar ülkelerinin politik liberalizmi Türkiye'deki komprador parlamenter rejimin teminatı sayılmaktadır. Ecevit'in bu sözleri tazminat döneminde "Fuat Paşa" "Bir devlette iki kuvvet olur" bizim memlekette yukarıdan gelen kuvvet cümlemizi eziyor. Aşağıdan ise bir kuvvet hasıl etmeye imkan yoktur.

Burada ABD emperyalizmiyle AET emperyalizminin arasındaki ayrımcılığı ortaya koymaktadır. AET'nin politik liberalizmine faşizmi koruyucu kurtarıcı bir değer atfetmektedir.

Bazı yabancı sermaye kuruluşları üretim için izin aldıkları bazı malları üretememektedirler. Bazı hallerde ise üretim izni aldıkları malları yerli teşhislere sipariş vererek yaptırmakta, sonra kendi markasını kullanarak satışa çıkarmaktadırlar. Bu uygulamayı örneklersek, buzdolabı imalatında görmek mümkündür. Yabancı sermayenin teknik bilgi ve tecrübe getirmesi ümidi pek az gerçekleşmiştir. Yabancı sermayenin yatırım yaptığı çeşitli iş kollarına baktığımızda bunların ileri bir teknolojiyle çalışan ve büyük organizasyonu gerektiren olanlar olduğunu iddia etmek kolay değildir.

Özellikle yabancı sermaye yatırımlarının yoğun olduğu ilaç, otomobil ve kamyon montajı ve gıda sanayiinde ileri bir teknolojinin uygulanmadığı ve zaten uygulanmasının gerekmediği ortadadır. Türkiye'de yabancı sermaye kuruluşlarının çoğunda yabancı sermayenin yerli sermaye ile değişen oranda ortaklık halinde çalıştığı görülmektedir. Bu kuruluşlarda yabancı sermayenin bir kısmı yerli sermaye yatırımlarını teşvik ettiği ve getirdiği tecrübe ile yol gösterici bir etkisi olduğu söylenebilir.

Az gelişmiş ülkelerde görülen yabancı lisans etiketlerin bolluğudur. Bugün bizde dışmacunu ambalajından meşrubat şişesine yahut

banyo otomatlarına kadar, pekçok mamüllerin üzerinde hangi yabancı firmanın lisansı ile imal edildiğini gösteren ibarelere rastlanır. Günlük hayatta bu kadar sık görülen aslında ihtisas bilgisi sayılması gereken patent, ve lisans sorunlarıyla ilgili temel bilgileri az gelişmiş ülkelerde genel kültür arasına sokmuşlardır.

Yukarıda mali sermayeye değinmiştik. Şimdi sermaye ihracı yabancı ülkelere nasıl girer, inceleyelim.

Sermaye ihracı:

Eski kapitalizmin ayırdedici özelliği meta ihracı olması yanısıra bu dönemin ayırdedici özelliği sermaye ihracıdır. Sermaye ihracı, bir verip on alacak, elindeki fazla sermayenin bir parçasını sermayenin çok az, ücretlerin düşük emek-gücünün ucuz ama hammaddenin bol fakat ucuz olduğu ülkelere yönelik devlet borçlanmaları ile yada doğrudan sınai yatırımlarla yapılan faaliyettir.

Sermaye ihracı, yabancı ülkelere iki türlü yapılır:

a) **Devlet borçlanmaları aracılığı ile, bu biçimde yapılan sermaye ihracı o devlete askeri-ekonomik ya da diğer kollardan yardım adı altında ama faiz ödemek karşılığında yapılır.**

b) **Üretici sermaye ihracı: Bu yolla yapılan sermaye ihracı, o ülkede hisse ortaklığı ile ya da doğrudan kapitalist tekel tarafından sınai yatırımlarla somutlanır.**

Sermaye ihracının her iki biçiminde de temel amaç uluslararası mali sermayenin karına kar katmaktır. Bu, geri ülkelerin sömürülmesi demektir. Mali sermaye aracılığı ile dünyanın dört bir tarafında yapılan sermaye ihracı, oradaki ucuz emek gücünü ve onun yarattıklarını çekebilmek için ülkede ister istemez belli sınırlarda kapitalist ilişkileri ve sınırlı da olsa kapitalist iç pazarı yarattı.

Kısacası, mali sermaye, yer yüzünün doğrudan paylaşılmasına götürdü. Artık bütün ülkelerin yani kendi iç dinamiği ile gelişme fırsatı bulamadığı ülkelerin parasal-sermayesi, emperyalizme doğrudan aracı olarak, onlarla ittifaka gitti.

Egemen güçler çıkarlarını sürdürmek için hep zorbalığa başvurmuşlar. Kendileri yaşamaları için her türlü yola başvurmaktan çekinmemişlerdir. Bundan dolayı hep bunalım ve kaotik ortamdan kurtulmadığı gibi kapitalist sistem 1929-1937 bunalımı sırasında buğday, mısır gibi ürünler Amerika yakıt olarak kullanılmış milyonlarca

domuz kesilmiş ve 1929-1937 bunalımını izleyen 1934 yılı içinde yalnızca o yıl bir kapitalist ülkede 2.400.000 kişi açlıktan ölmüş. aynı yıl bir milyon vagondan çok tahıl 267.000 vagon kahve 258.000 ton şeker, 25.000 bin ton pirinç, 25.000 ton et vb. Danimarkada, Fransa'da İtalyada, Brezilya'da milyonlarca emek ürünlerini yok ederler.

Binlerce insan işsiz kalır, makinalar paslanır, fabrikalar harap olur. Bu dört yıllık iktisadi bunalım birinci dünya savaşının dört yıllık zararına eşit bir zarara yol açar.

Aynı şekilde 1945 II. dünya savaşının ardından sistemde oluşan yapısal bozukluklar, krizler, 1970'li yıllarda başlayan petrol bunalımları gibi...

ÖZELLEŞTİRME

Ülkemizde şok politikalarını uygulamaya koyan 24 Ocak kararlarının da mimarı ANAP iktidarı gelişi sürecinde özelleştirmenin de savunucusu olmuştur. O dönemde gelişen halk muhalefetine önüne geçilemediği için 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğün devreye sokulmasıyla işçi sınıfı ve diğer kesimler susturulmaya çalıştırılarak pratik anlamda kararları kısım kısım uygulamaya çalışmışlardır. O dönemde diğer partiler teşhir olduğundan ve hakim sınıfların işlevlerini yerine getirmediklerinden o asıl yapmak istedikleri görevleri yeni parti ANAP'a devretmişlerdir. Bugün ise durum aynı durum. ANAP'ın bıraktığı ve yapamadıklarını DYP-SHP yapmaya devam etmektedir. ANAP döneminde yalnız KİT'ler değil, köprü ve yolları da özelleştirmeyi savunan Özal ve ekibi 1983'te ikidara gelişinden sonra çıkardıkları "kamu ortaklığı fonu yönetmeliğiyle" gelir ortaklığı hisse senedi ve işletme hakkının devrini gündeme getirdiler. Kamu kurum ve kuruluşlarına ait köprü, baraj, elektrik santrali vb. alt yapı tesislerine ait gelir ortaklığı senetleri çıkarıldı. Özelleştirmenin ilk adımı olarak sunulan bu gelişmeler aslında egemen sınıfların içte yaptığı talanların, hayali ihracatçıların yolsuzluklarının had safhaya ulaşmasıyla Kürdistan'da sürdürülen kirli savaşa harcadığı trilyonların yerine konulması için elindeki tüm araçları kullanarak emekçi halka yüklemeye çalışmaktadırlar. Bu ekonomik-siyasi-ideolojik çıkmazlarına çare olarak başvurmadıkları ve denemedikleri yöntemler kalmamıştır. İşte

özelleştirmeyi önce halka şirin bir şekilde görüntülemeye ve alıştırmaya çalışmakla beraber hakim sınıflar arasındaki çelişkiyi de gizlemeye çalışmaları hiçte tutmadı. Bugün iki büyük tekel oluşturan Koç ve Sabancı grubu özelleştirmeye evet diyebiliyorlarsa, gümrük kapılarının kaldırılmasında çelişiyorlar. Koç'un gümrük duvarlarının kaldırılmasına karşı olduğu herkesim tarafından bilinmekle beraber bu kârlarının büyük bir kısmını başkasına kaptırmanın veya kârlarının yok olmasından dolayı çelişmektedir. Her iki grubun çoğu şirketlerini büyük holdingleriyle birleştirme kararı alarak Hisse senediyle halka açılmayı hedeflemiş ve uygulamayı da yapmışlardır.

Gümrük birliğini biraz açmakta yarar var.

Türkiye AT ile gümrük birliğine giderse AT ülkelerinin ürünlerini daha rahat ve aracısız bir şekilde kullanılmış ve kendisinin işine yaramayanları Türkiye'ye daha katmerli olarak satmak amacını taşıyor. Bunun da üye ülkeler arasında yeni bir pazar ve rekabeti amaçlayarak ülkelerdeki bazı holdingleri iflas ettireceği bir gerçektir. Örneğin bugün Koç grubu Sabancıdan otomotiv alanında daha ileridedir. Eğer gümrük birliği kalkarsa yabancı patentli arabaların % 40 indirimle gelmesi yerli otoların hiç satılmaması demektir. Bunun ülkedeki yararı da sermayeye göre herkesin araba sahibi olması demektir. Eger, işini kayıp eden hiç bir yaşamsal faaliyeti kalmayan bir insanın elbetteki daha ucuz bir yabancı araç alması olanaksızdır. Örneklersek, bugün hollanda peyniri vb. şeylerin market vitrinlerini doldurması ama milyonlarca insanın, onu alamayıp sadece seyretmesi gibi.

Burada Türkiye'ye gümrüksüz olarak ithal edilen ürünlerin rekabet oranı nedir? Ya edemezlerse ne olur?

Burada emperyalizme sıkı sıkı bağımlılığını sürdüren komprador burjuvazinin rolüne bakalım. Komprador burjuvazi oldukça sıkı bir şekilde emperyalizme bağlanan ve onun gereksinimlerine göre sömürsünü sürdüren ve emperyalizme ülke içinde sosyal dayanak oluşturan gerici karşı devrimci bir sınıfsal yapıdadır. Bu klik yabancı sermayeye, hammadde çıkaran endüstrilere bağlı üretim birimleri üzerindeki denetimi veya emperyalizm tarafından devamlılığı sağlanan son derece eşitsiz gelir bölüşümüne dayalı lüks metalar üretimi yoluyla bağlıdır. Daha özgül bir düzeyde, onun maddi temeli yabancı sermaye ile ihracata yönelik üretim yapan birimlere yapılan ortak ya-

tırımlarla veya ithal edilen sermayeye ve metalara bağımlı ithal ikamesi endüstrilerindeki birimlerin sahip olunması yoluyla biçimlenebilir. Bugün ABD, AT'nin özelleştirmedeki uygulaması ise komprador burjuvazi ya cılız veya eritecek bir yolla direkt kendisine daha yakın komprador kapitalistlerin aracılığıyla direkt ana sermayeyi kendilerine aktarmayı planlamaktadırlar. Çünkü ya komprador kapitaliste kredi vererek veya direkt olarak veya kısmi safdışı bırakmak gibi, kendisini besliyecek komprador kapitalist ise yarı-feodal üretim tarzının hakim olduğu toplumsal formasyonlarda kapitalizm milli özelliğini kayıp etmiş, emperyalizmin getirdiği yeni komprador niteliğe bürünmüştür. Kendi varlığı ve yaşam için "milli" karakterde kapitalizme tahammül edemeyen emperyalizmin yarı-sömürgeleştirdiği ve halen burjuva demokratik devrim sürecinin yaşanmadığı toplumlarda kendi getirdiği kapitalizmi, feodalizmle içiçe geçirir. Bu onun emek-gücünü ve hammadde kaynaklarını talan etmesinin ve eşitsiz ticaretin yapılmasının ön koşuldur.

Emperyalizmin yukardan aşağı inşa ettiği komprador kapitalizmin feodalizmde açtığı gedikleri doldurur. Ve oralarda biçimsel olarak kapitalist ilişkileri yerleştirir. Kapitalist ilişkilerin girdiği yerlerde doğrudan üretici kendi üretim aracı ve gereçlerinden, yine biçimsel olarak kopar ve pazar içinde serbest emek gücünü oluşturur. Ancak tarımda ve endüstride sınırlandırılmış, kapitalist biçimin izlendiği daha sonraki bir aşamada bir işgücünden etkin biçimde yararlanamamıştır. Çünkü sermaye ve teknik olarak emperyalizme direkt bağımlı olan komprador kapitalizm bu yoğun emek gücünü kendi içinde, o dev görünümlü holding, fabrika ve tekellerde eritecek yeteneğe sahip değil. Böylelikle 1950-51'lerde komprador kapitalistlerin AT'a üye olursak sanayimiz gelişir, döviz artar, işsizlik sorunu çözülür demesi bugün AT'ye tam üye olmamız ve onun acı reçetelerinden biri olan özelleştirme gerçekleşirse 30 yıldan veya 70 yıldan beri arkasından koştığımız trene binebilmemizi sağlayacak ve böylelikle iç sermaye dış sermayenin tamamen egemenliği altına girecek, rekabet edenler AT ülkelerinde cirit atacak, edemiyenler, fabrikalarını vb. işyerlerini de kapatıp, KİT'ler daha da bir batağın içine girecek ürünlerini satamayacak, binlerce insanın işsizler ordusuna katılması sonucunu doğuracak.

Burada gümrük ve ticaret anlaşması GATT'a değinmekte yarar var. Birleşmiş Milletler örgütü bünyesindeki uzmanlık konularından biri 1948'de oluşturulan kuruluşun amacı, uluslararası ticaretin geliştirilmesi için tarifelerin düşük tutulmasının sağlanmasıdır. Örgüt çerçevesinde alınan kararlar tüm ülkeleri bağlayıcı nitelikte olmakla beraber, uygulamada çeşitli esneklikler görülmektedir. Örgütün başlıca organları her yıl toplanan ve en üst organ niteliğinde olan Genel Kurul. Genel Kurul toplantılarında alınan kararların uygulanması ile ilgilenen Temsilciler Konseyi ve sekretaryasıdır. Merkezi Cenevre'de bulunan örgütün 88 üyesi vardır.

Özelleştirme planlamaları Türkiye'de hep dünya bankası ve IMF güdümünde olmuş ana plan hazırlığı da Amerikan finans kuruluşu Morgan Guaranty tarafından yapılmıştır. Özelleştirmenin hukuki çerçevesinin belirlenmesini de içeren rapordan bir ay sonra bu doğrultuda (27.5.1986) 3291 sayılı özelleştirme yasası çıkarılmıştır. Bu yasa ile özelleştirilmesi bakanlar kurulunun müessese bağlı ortaklık ve işletmelerin özelleştirilmesi de TKKOK'nun (Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulu) yetkisine verilmiştir. Özelleştirme ile ilgili işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan da muaf tutulmuştur. Özelleştirme yasası gibi, özelleştirilecek kuruluşlar için de yabancı firmalara raporlar hazırlanmıştır. **Özelleştirme ana planı gereği gübre, çimento ve tekstil raporları için bu firmalara (O günün parasıyla) 2 milyar 49 milyon ödenmiştir.**

ÖZELLEŞTİRME YÖNTEMLERİ

-KİT'lerin pay senetlerinin tümünün ya da bir bölümünün sermaye piyasası aracılığıyla özel veya tüzel kişilere satışı; gelişmiş ülkelerde uygulanmaktadır.

-KİT'lerin pay senetlerinin teklif alma yoluyla satışı; KİT paylarının kısa sürede emilmesinin olanaklı olmadığı, kimi gelişmiş ülkelerde, daha çok gelişmekte olan ülkelere uygulanmaktadır.

-KİT'lerin blok satışları; KİT'lerin az sayıda veya tek alıcıya pay senetleri yerine, mal varlığının değeri üzerinden pazarlık veya teklif yoluyla satılmasıdır.

- Büyük KİT'lerin ortaklarına satışı; Türkiye gibi gelişmekte olan

ülkelerde büyük KİT'leri satınalabilecek güçte yerli sermayenin olmasından dolayı, bu KİT'ler yabancı tekeller ile ulusal tekellere yada bunların ortaklıklarına satılmaktadır.

–Doğrudan yabancı sermayeye satış; gelişmekte olan ülkelerdeki tipik özelleştirme.

– Kamu ve özel ortaklığı; KİT'lerin kendi içinde bölünerek en verimli ve karlı olanlarının satılmasıdır. Anonim şirkete dönüştürülen KİT'lerin verimli bölümlerinin özel kesime devrine karşın, satılamayan bölümlerinin kamuda kalmasıdır.

–KİT'lerin kiralanması (Leasing); bir mülkiyet devri olmayıp kamu kuruluşlarının belli bir süre özel kesime kiralanmasıdır.

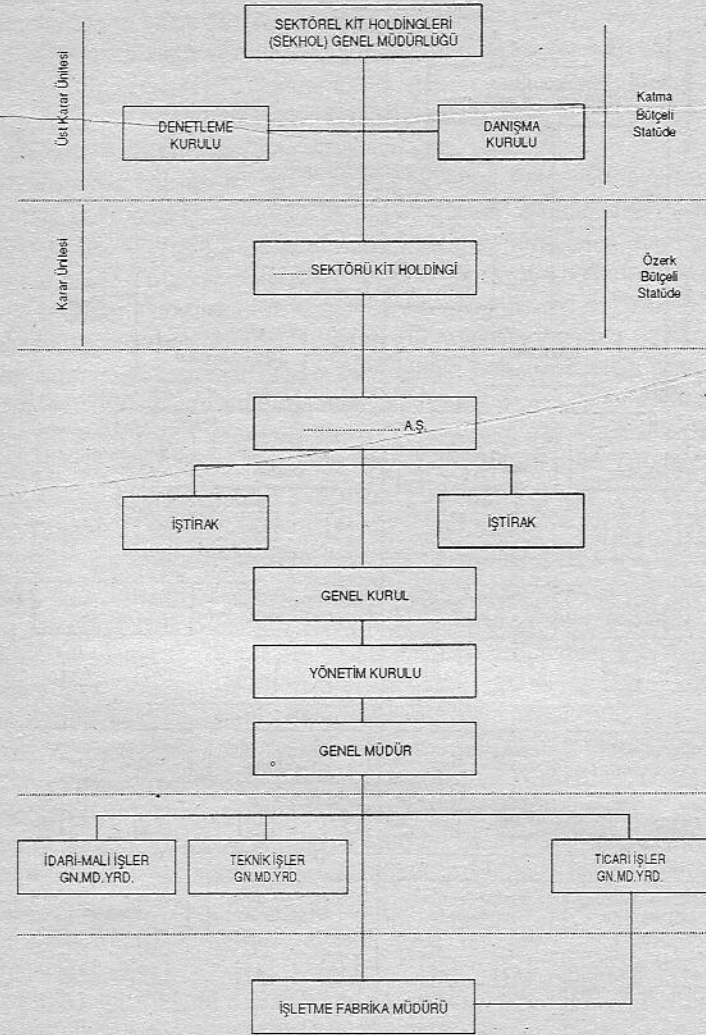
–Yönetim devri; işletme anlaşması yoluyla KİT'lerin özel kesimce işletilmesidir. Yönetim devri mülkiyet devrini kolaylaştırmaktadır.

–Kamu hizmetlerinin ihale edilmesi; mülkiyet devri olmayıp, ancak yerel yönetim ya da kamu hizmetleri üretiminin özel sektöre devredilmesidir.

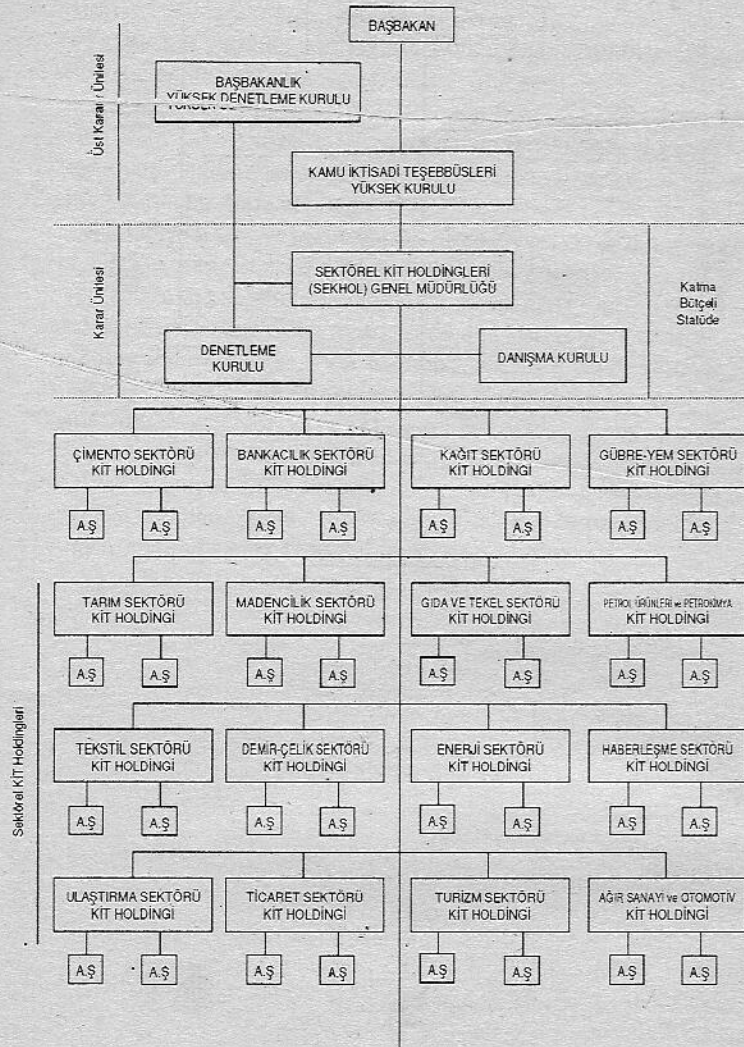
–Yasalar ile KİT alanının kurumsal serbestleştirilmesi (Derugulation); bu yöntem ile devletin belli sanayi sektörleri üzerindeki kısıtlamaları kaldırılmakta, özel sektöre kapılar açılmaktadır. Burada mülkiyet devri değil, mülkiyet transferi söz konusudur.

SEKTÖREL KİT HOLDİNGLERİ (SEKHOL) MODELİNDE YÖNETİM YAPISI

SEKTÖREL KİT HOLDİNGLERİ (SEKHOL) MODELİ

*Tüm KİT'ler sektörel itibariyle aynı holding bünyesinde toplanacağından, bunların koordinasyonu, finansmanı, işletme yönetim vb. sorunları daha kolay çözülebilecektir.

*İlgili bakanlıkların müdahaleleri ortadan kalkacak, tüm sektörel KİT holdingleri SEKHOL genel müdürlüğünün yetki ve sorumluluğunda daha özerk bir tarzda faaliyetlerini sürdürecekler.

*Denetleme daha etkin ve fonksiyonel olacak.

*Verimsiz çalışan KİT'ler rehabilite edilerek özelleştirmeye hazır bir hale getirilecektir. Verimsiz ve karsız çalışan işletmelerden rehabilitasyon sonucunda dahi verimli bir hale gelebileceğini düşünenler, ise holding bünyesinde birleşme, devir ve tasfiye hallerinden birisi ile ortadan kaldırılacaktır. Özelleştirme programının daha hızlı bir şekilde uygulanması mümkün olacak. Bu modelde verimsiz ve karsız olan anonim şirketlerinin hisse senetlerinin halka arzı/veya menkul kıymetler borsasında satışı yerine aynı sektörde faaliyette bulunan tüm KİT'lerin hisse senetleri satışa sunulabilecektir. Ancak burada önerilen SEKHOL modelinin esas KİT'lerin rehabilitasyonunu sağlamak, böylece bu kuruluşları özelleştirmeye hazır hale getirmektir.

Tablo 2,

SEKHOL modelinde, tüm sektörel KİT holdingleri bakanlıkların değil, direkt olarak SEKHOL Genel Müdürlüğünün denetim ve gözetim altında olacak. SEKHOL modelinde yönetim yapısı ise şu şekilde organize edilmiştir. (Bkz. Şekil 1) Sektörel KİT holdingleri anonim şirketlerden oluşmakta ve anonim şirketlerin bir genel kurulu ve yönetim kurulu bulunmaktadır. Sektörel KİT holdinglerine bağlı anonim şirketler tamamen Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabidirler ve özel anonim şirketlerden hiç bir farkları yoktur. SEKHOL modelinde anonim şirket, şirket yönetim kurulu kararları doğrultusunda Genel Müdür tarafından yönetilir. Genel Müdüre bağlı idari-mali, teknik ve ticari işlerden sorumlu üç genel müdür yardımcısı bulunmaktadır. Mal ve hizmet üreten birimlerin başında ise genel müdür ve ticari işler genel müdür yardımcısına bağlı işletme ve/veya fabrika müdürü bulunmaktadır.

SEKHOL modeli çerçevesinde oluşturulacak sektörel KİT holdinglerinin 16 sektör içerisinde sınıflandırılması mümkündür. Örneğin, çimento sektörü KİT holdingi bünyesinde ülkemizde bu alanda

faaliyet gösteren mevcut tüm KİT'ler, bağlı ortaklık, müessese ve işletmeler yer alacaktır. Ve bunlar A.Ş. olarak organize edileceklerdir. Daha açık bir ifadeyle, ülkemizde çimento sektörü içerisinde faaliyet gösteren ÇİTOSAN, holding şekline dönüştürülecek ve buna bağlı müesseseler ise A.Ş. olarak oluşturulacak. Yine **bankacılık** sektörü KİT holdingi ülkedeki tüm devlet bankalarını ve sigorta şirketlerini kapsayacaktır. Madencilik sektörü KİT holdingini ülkedeki tüm devlet bankalarını ve sigorta şirketlerini kapsayacaktır. **Madencilik sektörü** KİT holdingine verilebilir. TT Kurumu TKİ, TPAO, sadece petrol arama faaliyeti Etibank'ın sadece madencilik ile ilgili faaliyeti bu holding bünyesinde sürdürülecektir. Etibank'ın bankacılık faaliyeti ise bankacılık sektöründe kalacak.

SEKHOL Modeli'nin uygulanması ile sağlanacak yararlar şöyle özetlenebilir:

-Tüm KİT'ler sektörler itibarıyla aynı holding bünyesinde toplanacağından, bunların koordinasyonu, finansman, işletme, yönetim vb. sorunları daha kolay çözülebilecektir.

-İlgili bakanlıkların müdahaleleri ortadan kalkacak, tüm sektörel KİT holdingleri SEKHOL Genel Müdürlüğü'nün yetki ve sorumluluğunda daha özerk bir tarzda faaliyetlerini sürdürecektir.

-Denetleme daha etkin ve fonksiyonel olacaktır.

-Verimsiz çalışan KİT'ler rehabilite edilerek özelleştirmeye hazır bir hale getirilecektir. Verimsiz ve kârsız çalışan işletmelerden rehabilitasyon sonucunda daha verimli bir hale gelmeyeceği düşünülenler ise holding bünyesinde **birleşme, devir ve tasfiye** hallerinden birisi ile ortadan kaldırılacaktır.

-Özelleştirme programının daha hızlı ve başarılı bir şekilde uygulanması mümkün olacaktır. Bu modelde, verimsiz ve kârsız olan anonim şirketlerin hisse senetlerinin halka arzı ve/veya menkul kıymetler borsasında satışı yerine, aynı sektörde faaliyette bulunan tüm KİT'lerin hisse senetleri satışa sunulabilecektir. Daha açık bir ifadeyle, SEKHOL Modelinde başlıbaşına bir anonim şirket hisse senedi satışa çıkarılabileceği gibi anonim şirketleri kapsayan Sektörel KİT Holdinglerinin hisse senetleri de satışa sunulabilecektir. **Ancak burada önerilen SEKHOL Modeli'nin esas KİT'lerin revitalizasyonu ve rehabilitasyonunu sağlamak, böylece bu kuruluşları özel-**

leştirilmeye hazır bir hale getirmektir.

DÜNYADA ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI

Özelleştirme isteklerini her zaman saklı tutan sağ iktidarlar ve özel tekeller bu isteklerini ancak belli konjonktürde uygulamaya çalışmaktadırlar.

İngiltere: İngiltere'de çeşitli zamanlarda iktidara gelen muhafazakar parti, KİT'leri özelleştirme iddialarını her zaman ortaya atmış, ama birçok yeni KİT kurmuştur. Özelleştirmeye gerçek anlamda 1980'den sonra Thatcher döneminde girişmiştir.

1979-1987 yılları arasında yaklaşık 600 bin işçinin çalıştığı (kamu sektörünün % 30'u) bölüm özelleştirilmiştir. İngiltere'de 1979'da KİT'lerin ulusal gelire katkıları % 10.5 olup toplam 1.5 milyon işçi çalışmaktaydı.

BP'nin % 5 payının satışı ile başlayan özelleştirme, 1984'de British Telecom'un % 50,2 payını 14 trilyon 278 milyar TL'ye (Kasım 1989'daki TL karşılığı olarak) satılmasıyla önemli boyuta ulaşmıştır.

İngiltere'de özelleştirilen KİT'lerin değerlerinin oldukça altında satıldığı belirtilmektedir. Toplam özelleştirmeden 1987 sonu itibarıyla 40,3 trilyon TL'lik gelir sağlanmıştır.

Merkezi ve yerel kamu kuruluşlarının otobüs, sağlık, hapishane, mezarlık hizmetlerinin yanında, demir-çelik ve madencilikte büyük ölçüde özelleştirme gerçekleştirilmiştir.

Yaygın olarak işten çıkarmaların görüldüğü 1987 yılı itibarıyla çıkarılan işçi sayısı 600 bindir. Özelleştirilen kuruluşlarda ücretler ve sendikalaşma gerilemiştir.

Fransa: Avrupa'da özelleştirmenin yaygın olarak uygulandığı ikinci ülke Fransa'dır. 1986'da yapılan özelleştirmede öncelik daha önce kamulaştırılan kuruluşlara verilmiştir. 62 KİT'in özelleştirilmesi öngörülmüştür.

Özelleştirmede bir kişinin % 5'ten fazla pay senedi alamayacağı, % 20'den fazlasının yabancılara verilemeyeceği gibi hükümler bulunmaktadır.

Fransa'da özelleştirme 1987'den sonra uygulanamamıştır. Yetkililer bu başarısızlığın nedenini uluslararası finans krizine bağlamış-

lardır.

Özelleştirme uygulamalarından sonra hisse senetlerinin değerlerinde önemli düşüşler olmuş ve çalışanlara satılması gereken % 10'luk pay satılamamıştır. İstihdam daralmış, ücretler düşmüş ve yönetime katılma, temsil edilme ve sendikalara danışılma mekanizmaları ortadan kalkmıştır.

Arjantin: 1985'te IMF'nin yeniden yapılanma programını kabul eden Arjantin, büyük ölçüde özelleştirmeyi içeren bu planı, sendikaların direnişi nedeniyle uygulayamamıştır.

1989'da iktidara gelen Carlos Menem ise hızlı bir özelleştirme uygulaması başlatmıştır. Telekomünikasyon Kurumu Entel'in hisselelerinin % 60'ı yabancı şirketlere, % 10'u çalışanlara satılmış, % 30'u ise ikinci özelleştirme için ayrılmıştır. Entel'in özelleştirilmesinin halka yansımaları çok çarpıcıdır. Fiyatlar özelleştirmeden önce % 600, özelleştirmeden sonraki ilk üç ayda % 2400 ve daha sonra % 300 artmıştır.

1991'de özelleştirilen Arjantin Havayolları için hükümetin alıcıları dikkatli seçmediği, sözleşmelerin açık ve bağlayıcı olmadığı, satışın acele ve rastgele yapıldığı, mali ve siyasi açıdan pahalıya mal olduğu yolunda ciddi iddialar bulunmaktadır.

Yine karayollarının özelleştirilmesinde devletin yükten kurtarılmasının amaçlandığı belirtilmiş, ama uygulamada durum tam tersi olmuştur. Özelleştirme sonucunda hiçbir yeni yatırım yapmayan şirketler, altı ay içinde yatırdıkları parayı çıkardıkları gibi % 30 kara geçmişlerdir.

Arjantin'deki özelleştirmelerin sonucunda kamu malları düşük fiyatlarla uluslararası sermayeye devredilmiş, üretilen mal ve hizmetlerin kalitesi düşmüş, fiyatlar yükselmiş, işsizlik artmış, sendikalar zayıflamıştır.

TÜRKİYE'DE ÖZELLEŞTİRME

Türkiye'de uygulanmaya çalışılan özelleştirme, ideolojik ve politik olarak benzerlik içinde olmakla birlikte, gelişmiş kapitalist ülkelerden farklı özellikler sunmaktadır.

Ülkemizde özelleştirme çalışmaları IMF, Dünya Bankası ve diğer

uluslararası tekelleşen sermayenin finans kuruluşlarının önerileri, Ana Planı, ABD'de kurulu bulunan Morgan Guaranty Bank tarafından hazırlanmıştır.

Morgan Guaranty Bank'a göre özelleştirme ideolojik, politik ve ekonomik bir uygulamadır. Oysa TÜSİAD, sermaye çevreleri ve iktidarlar özelleştirmenin ideolojik ve politik olmadığını ısrarla ifade etmektedirler.

Dünya Bankası ve IMF önceleri borç verirken kamu kuruluşlarının belli alanlarda yatırım yapmaları, özel kesime kaynak aktaracak biçimde gelişmeler içinde olmalarını koşul olarak ileri sürerken, 1980'den sonra, bu yaklaşımın tersine kamunun sınırlarını daraltıcı dayatmalar ileri sürmektedir.

Tüm azgelişmiş ülkelere önerilen bu model içinde özelleştirme yer almakta ve o ülkenin KİT'leri daha çok yabancı sermayeye satılmaktadır. Diğer yandan KİT'lerin devletin bütçe açıklarına yol açtığını ısrarla ileri süren uluslararası finans kuruluşları silahlanma için ayrılan kaynaklara seslerini çıkarmamaktadırlar.

EMPERYALİZM

Temellerinin ortaya çıkışı:

"Sanayinin olağanüstü gelişmesi ve üretimin gitgide daha büyük işletmeler içinde son derece hızlı yoğunlaşması süreci, kapitalizmin en belirleyici özelliklerinden biridir." (Lenin Emperyalizm s. 21)

Ekonomiye, dolayısıyla üst yapısal mekanizmaya tekellerin egemenliğiyle ve meta ihracı değil, artık sermaye ihracıyla-serbest rekabetçi dönemden biçimsel olarak ayrılan emperyalizm dönemi, sömürüye son vermedi, aksine daha da pervasızlaştırdı. Serbest rekabetçi dönemde tam anlamıyla paylaşılmayan yerküre, bu çağda tamamen hem de en ücra köşelerine kadar paylaşıldı. Ve onların üretim gözeneklerine mali sermaye aracılığı ile bir kene gibi yapıştılar. Üstelik burjuvazi, uluslararası bir nitelik kazanırken, ilericilik kırıntılarını da bir daha gelmemek üzere tarihin çöplüğüne attı.

Aşırı kâr, ve dolayısıyla yoğun sömürü arzuları, üstelik sömürgecilik; kapitalizmin genel karakteridir. Kapitalistin, hem kendi iç pazarında yoğun sömürüsü hem de sömürgelere ihraç ettiği sermaye ya da demiryolları ve madenlere yaptığı yatırımlar bütünüyle hammad-

de ve emek gücü talanını beraberinde getirirken, kendi sermayesini de "olağanüstü" biçimde yoğunlaştırdı.

Bu yoğunlaşma süreci her kapitalist işletmede görülmez. Aksine, çağa daha doğru deyimle üretici güçlerin gelişimine ayak uyduran ve bunalımları az bir zararla atlatan, geniş pazarlara meta ihraç eden kapitalist işletmelerde yaşanır.

1860-80, 1873 bunalımlarını atlatıp, 1900-1903 bunalımına güçlü giren kapitalist işletmeler kartel biçiminde örgütlendiler. Karteller bu bunalımdan sonra "ekonomik yaşamın temellerinden biri haline geliyorlardı."

Bunalımları güçlü biçimde -ve rakiplerini safdışı ederek- atlatmaya çalışan büyük işletmeler kartel, tröst, biçiminde örgütlenirken, kendi aralarında da pazarları paylaşıyorlar, elde edilen kârları da adilane (!) biçimde kendi aralarında kardeşçe (!) bölüşüyorlardı.

V.İ.Lenin'in istatistiklerine göre "Almanya'da kartel sayısı 1896'da 250 kadardı. 1905'te ise 12.000 kurumu içine alan 385 kartel olduğu tahmin edilmekteydi." (Age. s. 29)

Ekonomiye damgasını vuran karteller, kendi dışındaki şirketleri (daha doğrusu fazlalıkları) hammadleden, ulaşım araçlarından yoksun bırakarak, fiyatları düşürerek, kredileri keserek ya da ittifaklar yoluyla safdışı ediyorlardı ve ister istemez üretimi toplumsallaşmaya itiyorlardı.

Toplumsallaşan üretim ile üretim araçlarının kişisel mülkiyet arasındaki çelişki, bu çağda alabildiğine derinleşti. Ancak ne var ki bu çelişki bu çağın "can çekişen, geberen kapitalizm" olduğuna delil oldu...

Tekellerin ortaya çıkışı, kapitalizmin genel yasalarının bir sonucudur. Üretimin yoğunlaşması, sermayenin doğrudan merkezileşmesi ile tekeller ortaya çıkmıştır. Kaldı ki tekelleri gruplaşmalar, öncelikle üretimin hızlı bir şekilde yoğunlaştığı ve rekabetin ağır olduğu, yine ağır sanayi dallarında ortaya çıkar ve giderek aynı iş kolunun bütün dallarına uzanır. Ve artık rekabet küçük küçük ve hangi pazar için ürettiğini bilmeyen, birbirini tanımayan şirketler arasında değil, tekeller arasına sıkışmıştır.

KİRALAMA:

Zarar eden KİT'lerin "işletme hakkı devri" dışında 3226 sayılı finansal kiralama kanunu çerçevesinde gerçek ve tüzel kişilere kiralanması mümkündür. Ülkemizde finansal kiralama (Leasing) konusunda ilk olarak yasal düzenleme 10.6.1985 tarih ve 3226 sayılı kanunla yapılmıştır. Söz konusu kanunun 4. maddesinde finansal kiralama 9. maddesinde finansal kiralama konusu malın mülkiyetinin kiralaayan şirkete ait olduğu belirtilmiştir.

3226 sayılı kanuna göre kiralama işlemleri yurt içinde yapılabilir. Ceği gibi yurtdışına ve yurt dışından yurt içine de yapılabilir. Kanımızca 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname çerçevesinde bazı KİT'lerle Türkiye Kalkınma Bankası istisnalarının mali yapılarının iyileştirilmesi ve daha sonrada tamamen özelleştirilmesi mümkündür.

İşletme hakkı müessesesi 2983 sayılı kanunla hukuk mevzuatına girmiştir.

2983 sayılı kanunun 11. maddesinde işletme hakkının 15 yılı aşmamak üzere özel kesime devredilebileceği belirtilmiştir. Yine aynı maddeye göre bu sürenin işleme hakkı sözleşmesi ile yenilenmesi mümkündür. Yani 15 yıl daha uzatabilme şansına sahiptir. 233 sayılı KHK'ye tabi olmayan KİT'lerin özelleştirilmesi

a) Atatürk orman çiftliği (AOÇ)

b) Türkiye kalkınma bankası (TKB)

c) Ereğli Demir Çelik Fabrikaları A.Ş. (EDÇF)

d) İller Bankası (İLB) İller Bankası Genel Müdürlüğü il özel idareleri ve belediyelerin sermayelerinin yarısından fazlasına tek başına veya birlikte sahip oldukları iktisadi teşebbüsler

e) Bağ-Kur

f) Türkiye radyo televizyon kurumu (TRTK)

g) Milli Piyango idaresi.

HALKA AÇILMA AŞAMASI

Halka açılmayı kurumların holdingleşme ve halka açılma biçimindeki vergi vermeme zincirinin üçüncü halkası saymaktadır.

Son aşamaya gelen şirketlerin örnek bilançoları şöyledir. İşletme şirketi bilançosunda görülen 90 milyon liralık kalem kanunu yedikleri

için sınıf, dağıtılmayan karlar içinse % 15 ya da % 20 vergi ödemek durumundadır. Yani devlet sırayla % 60, % 45 ve % 40 oranlarında vergi alacaklısı durumundadır. Holding şirketi vergisi ödenmemiş kalem dahil 10 milyon liralık hisse senedini 100 milyon lira diye kendi aktifi yapmış, halka açılmada bu kağıt aktif, pasiften satılmıştır. Buna göre kurumlaşma holdingleşme ve halka açılma üçlü mekanizmasını çalıştıran eski ortaklar devletin milyonlar, ama milyonlar tutan geçmişteki kazançlara bağlı vergi alacağından kaçınamamışlardır. Buna göre dağıtılmış kalem karları ilerde çözüldüğünden devletin vergi alacağını yeni hisse senetlerini alanlarını ödeyecektir. Bu durumda halka açılmada devlete milyonlarca vergi ödemeleri gerekmektedir.

Örneklersek: Bir anonim şirket ortakları yedekte birikmiş karlar dolayısıyla 5 milyon liralık hisse senedini kurduğu holdingde 50 milyon liralık hisse senedi olarak değerlendirebilir. Hatta bu yoldan isterse vergisiz kâr dağıtımını bile yapabilir. 50 milyon liranın 25 milyon lirasını holdinge sermaye koyar 25 milyon lirasını alacak olarak gösterebilir. Holding bu borcu ilerde ödediği taktirde vergisiz kar dağıtımını vergi sisteminde tüzel kişilerin payı stopaja tabi olmadığından alt şirket ortakları kendi üst holdinglerini kurmakla karı üst şirketlere şeklen aktarabilirler.

Yine buna benzer sermayedarların vakıf kurmaya yönelmesi de daha çok resmi yollardan palazlanmasıdır. 1967'de Vehbi Koç'un çabasıyla mecliste yasa çıkar. Bu yasayla kişi ve kurumlar vakıflara bağışta bulundukları miktar kadar vergilerinden düşmektedir. (Ayrıca bir okulun-yurdun- askeri binanın yapımında her şeyi kendileri üstlenirler. Hem elindeki malzemeyi iki katı göstermek, hem de tüketmek açısından yani burada üçlü bir kar elde edilmektedir.

Bir yandan orduya polise, sivil memurlarına milyarlar dağıtırken, öbür yanda vergilerinden düşürüp, vergi rekortmenleri sayılarak kendi varlıklarını sürdürmektedirler.

Halka arz uygulaması: 24999 sayılı sermaye piyasası kanununa göre halka arz, menkul kıymetler satın alınması için yazılı, sözlü veya resmi şekilde her türlü çağrıda bulunmasını ifade eder. Halkı bir anonim ortaklığına katılmaya veya kurucu olmaya davet etmekte menkul kıymetlerin halka arzı sayılır.

DÖNER SERMAYE AŞAMASI

Döner sermayede pay verilmesini öngören 375 sayılı kanun hükmünde kararname döner-sermayede yap-işlet-devret anlayışının küçük bir ürünüdür. Görünürde amaç çalışanlara daha çok pay vermektir. Bu yolla amaç hastane hizmetlerini arttırmak hastaneleri ticarethane olarak kullanmak bunun faturasını da yoksul halktan çıkartmaktır.

İşletmelerin gelirlerini arttırmak amacıyla pahalı teknolojiye yönelmek hastaya rastgele tıbbi tetkik parası olana bakmak olmayacağına ölüme terk etmek hastanede rehin olaylarını gündemde tutmak, öğretim görevlilerinin hiç bir vergi vermeden üniversiteleri özel muayenehane yani, mülkiyeti, hizmeti ortak paylaşmak amacıyla tüm olanakları sağlamak, bilimsel araştırmadan uzak rekabet ortamını kızıştıran bir ortam yaratarak diğer çalışan kesimi de bu olayda payı az olduğu için % 18 gibi payla kandırmak mantığıda bu günkü özelleştirmenin kısım kısım uygulamasını beraber getirecektir.

BÜTÇEDE KAMU Sektörü özerk bütçede döner sermayenin tarifi, devletin ticari ve sınıl nitelikteki iktisadi işletmeleri genellikle özerk bütçeli olarak yönetilmekteyse de belirli bir kısımda genel bütçe içinde yönetilmektedirler. Piyasa malı özelliğinde üretimde de bulunan söz konusu kamu kuruluşlarına işçi ve uzman çalıştırmak, malzeme satın almak gibi ihtiyaçlarını karşılamaları amacıyla döner sermaye tahsis olunabilmektedir. Genel Bütçe içinde idare olunan hastane, meslek okulları, darphane gibi kuruluşların belirtilen nitelikteki faaliyetlerinde etkinlik sağlamak için bunlara döner sermaye verilmektedir. Söz konusu kuruluşlara genel bütçeden bir defa için döner sermaye verilmektedir. Bunların mal ve hizmet üretimleri sonucunda sağladıkları paralar döner sermayeye gelir olarak kaydedilmektedir. Bu kuruluşların harcamaları da döner sermayeden yapılmaktadır. Buraya başlangıçta tashih olunan ödenek diğer normal ödeneklerde olduğu gibi yok olmamakta gelir-gider normal ödeneklerde olduğu gibi yok olmamakta gelir-gider akımı içinde devamlı olarak kullanılabilenekte böylece, ilgili kamu kurumunca sermayenin tekrar tekrar kullanılması imkanı doğmaktadır. Bunun çeşitli özendirici yanları özel ilave kanunları çıkarılmaktadır.

TAŞERONLAŞTIRMA

24 Ocak kararlarının 12 Eylül 1980 askeri faşist diktatörlüğün uygulamaya koymasıyla beraber devrimci demokrat ilericilere yönelik tutuklama, işkence, faili meçhul cinayetler, katliamlarla beraber, işçi sınıfının önderlerinin imha politikasıyla sınıf tamamen örgütsüzleştirilmiş, grevler kırılmış, temsilciler tutuklanmış, işten çıkarmalar yoğunlaştırılmış, sindirilmiş, psikolojik olarak yok edilmeye çalışılmış, ekonomik olarak açlığa, sefalete, yoksulluğa itilerek kendi gemisini yürüten kaptan gözü ile bakılmış, tüm bu olumsuzluklara rağmen kısa bir süre içinde bahar eylemlilikleriyle sınıf tekrar hareketlenmiş ve geçmiş dönemlere nazaran cılız örgütlülüğü olan kamu emekçileri de bu örgütlülük içinde yerini alarak hakim sınıfın karşısına bir barikat oluşturmuş, ekonomik haklarını, demokratik talebe büründürmüştür. Kendi sendikalarını kurmuş, diğer kitle örgütleriyle bağ kurmaya çalışarak, tüm anti-demokratik yasalara insan hakları ihlallerine de sessiz kalmamıştır. Hakim sınıf cephesinde boş kalmamış tabiki, bu katmerli politikasının siyasi-politik, ekonomik alanda da dipçik gölgesinde sürdürmeye, bazen şirin görünümüyle (herkese örgütlenme hakkı, işgüvenliği anayasa değişikliği, memura sendika gibi safsatalarla) belirli ölçüde, büyük bir kesimi bekle gör politikasına sürükleyerek bu süreçte acı reçetelerini de uygulamaya koymuştur. Bugün en belirgin özelleştirme, özelleştirmenin ön çalışmaları 24 Ocak kararlarının yap-işlet-devret modeli bu model KİT'lerdeki personel istihdamından kaynaklanan zararlar deniliyor ve tüm çalışmalar, buna yönelik yap-işlet-devret modeli kamu kurum ve kuruluşlarıyla, alt yapıyı hazırlayarak bunu özelleşecek yani karlı bir hale getirilerek emperyalist ve ülkedeki uşakları vasıtasıyla peşkeş çekmeye yönelik ön adımları KİT'leri zarar ediyor safsatasıyla satmaya koyuldular. Önce taşeron firmaların KİT'lere girmesiyle yemekhane, kafeterya, çamaşırhane, temizlik, çöp, imar, döner sermayede pay olarak başladı. Burdaki çalışanlar tamamen kurum dışı çalışanlar, olmakla beraber her iş bölümü bir taşeron firmasına verilmesi, o iş yerinde bir sürü işverinin olması söz konusu. Bu kurumlarda çalışanların sayısı da firmalarla beraber binleri buluyor, burada personel istihdamının fazlalığı deniliyor. Burada taşeronlaştırmayı biraz açmaya çalışalım. Fazla çalışma az

ücret daha fazla kar mantığı KİT'lerdeki satışı hızlandıracak, taşeron firmaları çoğalacak, kurumda çalışanların çoğu işten böylelikle atılmış olacak. Sendikaların örgütlülüğü kalmayacak, kamu çalışanlarında bu süreçteki örgütlülüğü ortadan kaldırılmaya çalışılacak. Erken emeklilik gelecek, kıdem tazminatları hisse senetleri olarak kalacak, burda bir örnek verelim: Bir kurumda 5 bin kişi çalışıyorsa, aylık maaşı 3 milyondan düşürsek, aylık kurum gideri olarak 15 milyar yapar. Taşeron firmaları gelirse iki şık var. Birincisi toplumsal olayları gözönünde tutarlarsa bu kurumda hiç bir iş güvencesi tazminatı olmayan koşulda 10 bin kişiyi 1 milyon aylık maaşla geçici sözleşmeli sendikası işçi çalıştırılırsa 10 milyar aylık tutarında fazla işçi çalıştırabilirler.

İkinci şık ise onlar için daha önem taşımakta. 5 bin kişi yerine 1 kişiyi aylık bir milyonla çalıştırılırsa, aylık bir milyon ödeyecekler. Bu durumda taşeronlaştırma tüm çalışanların hatta tüm ezilen kesimin sorunu olacaktır. İşsizlik, yoksulluk, eğitim, öğretim, sağlıksız ve basıkların artacağı bir ortam yaratılacaktır. Çünkü bununla da yetinilmeyecek. Kaliteli hizmet yeni teknoloji adı altında hizmet daha da pahalılaşacak. Karları daha da artacak. Peki buna karşı işçi sınıfı ne yapacak. Burada şuna aldanmamak gerekir. Özelleştirme hemen her alanda olur ona göre tedbir alınır. Dikkat etmek gerekir. Bu her kurumda tek tek bölüm bölüm olarak gerçekleşecek ve oradaki işten çıkarmalar da azar azar olacak. Güç dengesi yaratılarak gücümüzü bölmeye çalışacaklar. Bundan dolayı tüm çalışmalarımızı işyerlerinde komiteler örgütliyerek, özelleştirme ve en önemlisi politikleşmeyi sağlayacak eğitim çalışmalarına ağırlık vererek, topyekün anti-faşist güçleri birleştirerek önliyebiliriz. Burdaki temel nedenimiz sınıf sendikal hareketini iyi kavrayıp, temel siyasi ilkelerimizi uygulamaktan geçer.

TAŞERONLAŞMA VE ERKEN EMEKLİLİK

Taşeron firmaların KİT'lere girmesi çalışma sürelerinin uzatılmasını, hafta tatillerinin mesai yaptırılarak kaldırılmasını, personel istihdamının azalmasını beraberinde getireceğini söylemiştik. Bu durumun 18-20 yılını doldurmuş emekliliğine az kalmış çalışanların

emeklilik süresini tamamlamadan emekli olması, kıdem tazminatının hisse senedine çevrilmesi, emekliliğine kalan süreyi de hiç maaş almadan devam etmesi, çalışanı ve ailesini açlığa, yoksulluğa sefaletle mahkum ettiği geçeceğiyle ilk etapta medyası ve çeşitli aygıtlarla özelleştirmeyi ülke için en karlı olması ve özelleştirme olduğu yerde faydalarını gördüğünü anlatmaya çalışıp, KİT çalışanları ve diğer kesimleri kandırmaya çalışmaktalar. Burda en uygun yöntem sınıf bilinçli işçilerin çalışanları taşeron firmalarda ucuz işgücü sarf eden sınıf kardeşlerine özelleştirmeyi, çıkarların ortak olduğunu, patronlara karşı ortak mücadele etmek gerektiğini böyle firma ve iş yerlerinde çalışmamasını çalışıldığı taktirde kendi sınıf kardeşlerinin işten atılacağını kavratmak en doğru yoldur.

Bugün istihdamı azaltmak için çeşitli alternatifler üzerinde projeler üretilmek istenmektedir. Bunlardan biride 50 bin memurun emekli edilmesi, 150 bin işçinin işten çıkarılması halinde bu proje 71.9 trilyon harcanarak 77.4 trilyon personel giderindeki azalmayı devletin net tasarrufu ise 5.6 trilyon olarak hesaplanmaktadır.

İkinci proje ise devletin 320 bin lojmanı mevcut bunların satılabilir lojman sayısı 100 bindir. Lojmanların toplam satış bedeli 30 trilyondur. Ortalama emekli ikramiyesi ise 135 milyondur. Lojmanların 300 milyon liradan satılması durumunda 30 trilyon lira alacak bunun 15 trilyon lirası memurların emeklilik ikramiyesinin % 40.1 aylık taksitler halinde kesilecek.

100 bin memurun emekli edilmesi halinde toplam devletin tasarrufu 7,5 trilyon lira toplam gider 23 trilyon lira olacak net tasarrufu 5.2 trilyon lira gelir sağlanacak.

Kamu arsaları satışa çıkarılarak ücretlilere aylık taksitlerle satılıp bütçe üzerindeki personel harcamaları yükü hafiflenecek denilmekte. Ama erken emeklilik yani işten atılanlar acaba bundan sonraki yaşamını nasıl sürdürecekle. Olayın her halinden anlaşılmaktadır. Bakınız DPT'nin reform paketinde aynı şeyler mevcut.

1- Emeklilik teşvik edilmeli.

2- Personel ihtiyacı kuruluşlararası nakil yoluyla karşılanmalı.

3- Kamu lojmanları emekli olanlara emekli ikramiyesi karşılığında verilmeli.

4- Toplu-iş sözleşmelerinde aşırılıktan kaçınılmalı.

5- Veri iade sistemi ya tamamen kaldırılmalı ya da daraltılmalı.

6- Özelleştirme hızlandırılmalı.

Devlet Planlama Teşkilatı
Kamu Ortaklığı İdaresi Raporu

ÖZELLEŞTİRİLEN KURULUŞLAR

1. TELETAS

TELETAS, PTT tarafından Ocak 1967'de PTT-ARLA adıyla kurulmuş 1983'de 1.250.00 TL sermayeli özel statü ile bir şirkete dönüşmüştür ve TELETAS (Telekomünikasyon Endüstri Ticaret A.Ş.) adını almıştır. Aralık 1984'de Belçika kökenli Bell Telephone Manufacturing Co. TELETAS'a ortak olarak alınmıştır. TELETAS'ın hisse sahipleri dağılımı şöyledir:

PTT	% 40
BELL	% 39
PTT biriktirme	% 8
STFA	% 7
Vakıflar Bankası	% 5
Ray Sigorta	% 1

Telefon santralleri-piyasasını NETAŞ ile paylaşan TELETAS transmisyon donanımlarında rakipsiz konumdadır. Ürettiği telekomünikasyon aygıt ve gereçleri yüksek gümrük duvarları ile korunarak, piyasadaki tekel konumunu sürdürmektedir. En büyük alıcısı ise PTT'dir. PTT, 45 gün geçen ödemelerini TELETAS'a resmi banka faizi ile ödemektedir. Bu nedenle PTT hizmetleri fiyat artışlarında, TELETAS ürünleri fiyat politikasına doğrudan bağlı bulunmaktadır. TELETAS'da 31 Aralık 1987 itibarıyla 2248 kişi çalışmakta idi. TELETAS'ın 31 Aralık 1987 itibarıyla brüt karı 53.4 milyar TL'dir.

Ekim 1986'da özelleştirilmek amacıyla TKOK ile başlatılan TKO'nce sürdürülen çalışmalar 1987'de tamamlanmıştır.

TELETAS'ın özelleştirilmesinde yer alan yabancılar ve yerli ortakları:

Diş denetçiler Arthur Andersen Muhasebe ve Müşavirlik Ltd. Şti.

Rapor hazırlayan Price Waterhouse Murakebe, Muhasebe ve Müşavirlik A.Ş. TKOİ'nin mali müşavirleri Chase Investmen Bank Ltd. ve Ziraat Bankası, TKOİ'nin uluslararası hukuk müşavirleri, White a Co- se; TKOİ'nin hukuk müşaviri Fadullah Cerrahoğlu 29 Şubat - 4 Mart 1988 tarihleri arasında 19 aracı kuruluş (Under Writer) ve 30 satış acentası aracılığı ile TELETAS'taki % 40 kamu payının % 55'i 3.079.999 adet pay senedi ile 14.5 milyar TL'ye satılmıştır. Nominal değeri 1000 TL olan pay senetleri 5000 TL'ye satışa çıkarılmıştır.

Satış sonucunda PTT'nin TELETAS'taki payı % 40'dan % 18'e düşmüştür. Satış sonucu pay dağılımı şöyledir.

A Grubu	% 39	Bell Telephone (Belçika)
B Grubu	% 8	PTT Biriktirme ve yardımlaşma sandığı
	% 7	STFA
	% 5	Vakıflar Bankası
	% 1	Ray Sigorta
C Grubu	% 22	Pay senedi sahipleri
D Grubu	% 18	TKKOM

Bu durumda en büyük pay sahibi Bell olup, 9 kişilik Yönetim Kurulunda, özelleştirme sonucu Bell'den 5 üye olmuştur.

- TELETAS'ın pay senetleri 6 bin TL'den satılması öngörülmesi-ne karşın, ancak 3 bin TL'ye kadar değer kaybetmiş pay senetlerinin 8.2 milyar TL olan bölümü sayısı bilinmeyen pay sahiplerine, 5.9 milyar TL olan bölümü ise TELETAS ve PTT çalışanlarına 3 milyar TL kredi verilerek satılmış olduğu görülmektedir.

-TELETAS'ın özelleştirilmesi için reklam ve aracı kurumlara 1.5 milyar TL ödenmiştir.

-TELETAS'ın satışı ile devlet büyük bir vergi kaybına uğramıştır.

-Bir anonim şirketin ödenmiş sermayesinin en az % 25'inin sermayedeki payları % 1'in altında olan 200'den fazla gerçek ya da tüzel kişiye ait olması durumunda şirketin vergi oranı % 46'dan % 0'a ineceğinden, devlet TELETAS'tan 2.4 milyar TL vergi geliri kaybetmiştir.

Oldukça kârlı ve bazı ürünlerdeki tekel durumunda bulunan TELETAS'ta devlet payını özelleştirme amacıyla satılması sonucunda

Bell Telephone'nun sermaye payına 15 milyar liralık kaynak sağlanmıştır.

2. ANSAN VE MEDA

Ankara Gıda, Meşrubat, Meyve Suları Sanayi ve Ticaret A.Ş. ANSAN ve bu şirketin dağıtım işlerini üstlenen Meşrubat Dağıtım ve Ticaret A.Ş. MEDA, Yüksek Planlama Kurulunun 28 Ekim 1988 tarihinde aldığı bir kararla Coca-Cola Export Company'nin iştiraki Atlantic Industries Ltd. Şirketi'ne 13 milyon dolara tüm kamu payı olarak satılmış olup Coca-Cola Şirketi isterse hisseleri halka açacaktır.

13 Milyon dolar TL olarak 22.8 milyara satılan ANSAN ve MEDA'nın özelleştirme işlemleri kamuoyuna açıklanmamıştır. Bunların özelleştirme çalışmalarında Rothchild ve Türk Ekonomi Bankası danışmanlık yapmıştır.

3. USAŞ

USAŞ Uçak Servisi A.Ş.'nin % 70 hissesi İsveç Hava Yolları, SAS Servis Partners'e 24 Ağustos 1989 sözleşmesi imzalanarak satılmıştır. Satış bedeli 14 milyar 450 bin ABD doları, 27.9 milyar TL'dir. USAŞ Aralık 1988'de özelleştirmeye alınmış, ilk özelleştirme kararı ise Nisan 1987'dedir. Yüksek Planlama Kurulunun satış kararı 9 Şubat 1989'dur.

USAŞ'ın özelleştirilmesinde The First National Bank of Chicago, Interbank, Uluslararası Endüstri ve Ticaret A.Ş. danışmanlık, Arthur Young Firması'nda muhasebe danışmanlığı yapmışlardır.

USAŞ'ın 1988 yılı geliri, 36 milyar 102 milyon TL. 1988 yılı kârı, 17 milyar 728 milyon TL özvarlığı, 33 milyar 311 milyon TL'dir. (2 milyar banka hesabı THY'den alacak dahildir)

USAŞ hava alanında tekel durumunda olup THY pazarı 10 yıllık kiralıdır. Yapılan sözleşmede USAŞ 14.450 milyon doları peşin verecek. 10 yıl için vergi sonrası, kârının % 21'ini TKOİ'ye ödeyecek, 5 yıl içinde 8.5 milyon dolar yatırım yapacaktır.

-USAŞ Service Partners'e % 70'i 14.5 milyon dolara satılan USAŞ'ın değeri Morgan Guaranty tarafından 64 milyon dolar olarak belirlenmiştir. USAŞ'ın THY'den alacağı 21 milyar TL 8.5 milyon dolar tahsil edilirken üzerine SAS 4.9 milyon dolar ekleyerek USAŞ'ı

satın almıştır.

Bir yıllık gelirinin yaklaşık üçte ikisi oranında, 33.5 milyar TL öz-varlığı olan USAŞ % 70 oranında 27.9 milyar TL'ye İsveç Hava Yolları SAS'a satılmıştır.

-USAŞ'ın satışının iptali için SHP ve DYP Danıştay'a dava açmışlardır.

4. YEM FABRİKALARI

30 Nisan 1987'de özelleştirme kapsamına alınan Aksaray, Bandırma, Çorum, Eskişehir, Kars, Kayseri ve Sivas Yem Fabrikalarının belirlenen alıcılara göre satışına ilişkin karar Yüksek Planlama Kurulu'ndan Mayıs 1989'da çıkmıştır.

-Türkiye Kamu Ortaklığı İdaresinin Eskişehir Yem Fabrikası A.Ş.'deki % 45 hissesinin Zeytinoğlu Holding A.Ş.'ye 2 milyar 250 milyon TL'ye, Aksaray Yem Fabrikası A.Ş.'deki % 40 hissenin Hasan Özot ve Mehmet Demiray'a toplam 950 milyon TL'ye Kayseri Yem Fabrikası A.Ş.'deki % 13.33 hissenin fabrikanın mevcut ortaklarına toplam 175 milyon TL'ye- Çorum Yem Fabrikası A.Ş.'deki % 30 hissenin Pankobirlik SS. Pancar Ekicileri İstihsal Kooperatifleri Birliğine toplam 250 milyon TL'ye satılmıştır.

5. ÇİTOSAN

30 Nisan 1987 tarihinde özelleştirme kapsamına alınan ÇİTOSAN'a bağlı ortaklıklardan Afyon, Ankara, Balıkesir, Pınarhisar ve Ankara Çimento fabrikalarının tüm kamu payı ile Afyon Çimento Sanayi A. Ş.'deki kamu payının %5'lik bölümü Societe des cimento françois (Fransız) adlı uluslararası tekele satılmıştır.

ÇİTOSAN 'a bağlı beş fabrikanın özelleştirilmesinde danışman olarak Rothschild ve Türkiye Ekonomi Bankası, muhasebe işlemleri için de Arthur Anderson Firmaları yer almıştır. Daha önce ise Çimento sanayi için Fransız Sema Metra Consil rapor hazırlamıştır.

Societedes Çimento François, 85 milyon ABD dolarına peşin, 20 milyon ABD dolarını da yapılacak satış sözleşmesinden bir yıl sonra ödeyecektir. Societedes Çimento François satın aldığı fabrikalardan Ankara, Söke, Balıkesir ve Pınarhisar Anonim şirketinin hisselerinin %40'lık bölümünü 5 yıl içinde sermaye piyasasına arz edecektir. Sa-

tış sözleşmesi 8 Eylül 1989'da imzalanmıştır.

Ülkemiz çimento üretiminin % 32 kapasitesine sahip olduğu açıklanan 5 fabrikanın 1988'de toplam 2.2 milyon ton üretimde bulundukları ve 20 milyar TL. kâr ettikleri açıklanmıştır. 20 milyonunu bir yıl taksitle 105 milyon dolar olan satışın TL. ile değeri 195 milyar 825 milyon TL'dir. Oysa Türkiye Kamu Ortaklığı İdaresi tarafından düzenlenen ihale satış durumunda 5 fabrika için toplam 256 milyar TL. değer biçilmiştir. Çimento fabrikalarına sıra ile Afyon 39, Söke 16, Ankara 89, Balıkesir 55 ve Pınarhisar 57 TL. olarak değer verilmiştir.

- Yapılan hesaplara göre bu beş fabrika 15 - 17 aylık üretimleri karşılığı satılmış olmaktadır.

- Satılan beş fabrikada 1800 çalışan bulunmakta ve 1470 işçi sendika üyesidir.

- Bu fabrikaların uluslararası tekel olan SCF 'ye satılması için önemli kolaylıklar sağlanmış, değer indiriminde bulunulmuştur. ÇİTOSAN'ın halka satış yolu ile özelleştirileceği daha önce açıklanmışken pay senedi yolu ile kişilere değil, yabancı bir tekele devredilmiştir.

BASINDA ÖZELLEŞTİRME

Hava-İş Sendikası: Öncelikle özelleştirmenin bize dayatılan reçetenin sadece bir bölümü olduğunu düşünüyoruz. Bugün sınıfa dayatılanlar sermayenin ve onun iktidarının gücüne güç katma çabasından başka bir şey değildir.

Çiller mi yoksa resmi belgeler mi yalan söylüyor? Kitlerin zararları konusunda çok çeşitli rakamlar ileri sürülüyor. Başbakan Tansu Çiller KİT zararının 70 trilyon lira olduğunu söylerken, devlet bakanı Yıldırım Aktuna da basın toplantısında 76. trilyon lira olduğunu belirtti. 4 Kasım 1992'de resmi gazetesinin mükerrer sayısında yayınlanan 1993 yılı programında KİT zararının 1993 yılı itibarıyla 23.4 trilyon lira olacağı öngörüldü.

Tarım-İş, Yol-İş 1 nolu, Harb-İş, Liman-İş, Basın-İş, İstanbul şubeleri Gıda-İş İst. 3. Sağlık-İş Kadıköy, Eğitim-Sen Kartal Şubeleri yayınladıkları bildiride, özelleştirme sermaye sınıfının işçi sınıfımıza ve

emekçi halkımıza yeni bir saldırısıdır. Gerçekleri görelim, siyasi iktidarların yalanlarına kanmayalım. Sermayenin özelleştirme saldırısına karşı sınıfsal birliğimizi pekiştirelim. Halkımızın Emeğinden üretilen değerlerimizin özelleştirme yoluyla uluslararası sermayeye peşkeş çekilmesine genel grev ile karşılık verelim.

Çitosan genel müdürü "kârlı fabrikaları satıyorlar, kâr edenin vergisini ödüyorum. Zarar edenin zararı bana özelleştirme adı altında yapılan karlı fabrika satışlarıdır. Başka bir şey değildir dedi.

KÂR EDEN FABRİKAMIZ ZARARINA SATILMIŞTIR!

1990 tarihinde 5 çimento fabrikasından 1380 işçi çalışırken, toplam işçilerin 1/3'ü atılarak bu sayı 875'e düşürülmüştür.

Bayram Meral: Özelleştirme çalışanların haklarını götürmüyorsa karşı çıkmayız.

Kemal Nebioğlu: Özelleştirmeye karşıyız, Çiller'in sendikalara danışması gerekir.

Necati Çelik: Özelleştirmeye prensipte karşı değiliz. Ama sosyal alt yapı hazırlanmalıdır.

Türk-İş üyesi yedi sendikanın görüşü, Özelleştirmeye Karşı Genel Grev!

Türk-İş Temmuz'da toplanıyor. Liman-İş Genel Başkanı Hasan Biber, Hava-İş Genel Başkanı Atilla Ayçin, Tez Koop-İş Genel Başkanı Ahmet Takep. Belediye İş Genel Sekreteri Kasım Yorulmazbaş, Harb-İş Sekreteri Nuri Ağçiçek, Türk Metal Genel Başkan Vekili Belmat Erdal, Çimse-İş Genel Sekreteri Mahmut Selçuk, Türk-İş Başkanlar Kurulunda özelleştirmeye karşı greve evet diyeceklerini Aydınlık Gazetesine açıkladılar.

Özelleştirmede sendika-işveren işbirliği

önceki gün özelleştirmeye karşı kampanya açan Hak-İş özelleştirmeye karşı mücadele edeceğini söyleyen Türk-İş ve DISK, TİSK ve İstanbul Ticaret Odası ile ortak taslak hazırladı. İTO tarafından düzenlenen özelleştirmeyle ilgili toplantı sonunda hazırlanan taslakta, doğu ve güney doğu'nun kalkınması açısından önem taşıyan yatırım kalmış KİT yatırımlarının kapsam dışı tutulmak kaydıyla zarar eden KİT'lerin özelleştirebileceği belirtiliyor.

Acı ilacı içmeye hazırız, ama...

Sendikalar Çillerin özelleştirme planını toptan reddetmiyor, ama işçilerle anlaşarak yapılmasını istiyor.

Semzi Denizer: Zonguldak'ın geleceği düşünülmedikçe şu anda kapatılmasına karşıyım.

Uluslararası sendikal örgütler, özelleştirmelere karşı deney alış veriş yapıyor ve stratejiler geliştiriyorlar. Sonuçlar her yerde aynı. İşsizlik, sendikal örgütlerin dağılması ve hakların yitirilmesi, İngiltere ve ABD hükümetleri, çok uluslu şirketlerin az gelişmiş ülkelere yönelik faaliyetlerini hızlandırmak amacıyla tüm dünyada özelleştirme konusunda yaygın bir kampanya yürütüyor. Ulusal kamu çalışanları sendikası (NUPE) "en önemli iki nokta uluslararası düzeyde ne yapacağımızın kararlaştırılmasıdır" diyor.

İşçiler Aşkale Cimentoyu aldı. Yaklaşık bir yıldır özelleştirme çalışmaları devam eden Aşkale Cimentoyu işçiler satın aldı. Erzurumlu işçi ve memurların kurduğu Erçimsan ihaleyi kazanarak fabrikasının yeni sahibi oldular.

Çitosan Genel Müdürü Nevzat Özgüven, özelleştirmeyi eleştirdi. Özgüven 1970'den bu yana Kambur denilen Çitosan'ın devletten 4.4. trilyon aldığını, ancak devlete de 47.5 trilyon verdiğini söyledi.

İş Dünyası transferde futbolcuyla yarışıyor. Özelleştirmeye hazırlık.

Genel müdür, 2.8-3.7 milyar TL

Genel Müdür Yardımcısı: 800 milyon, 1.5 milyar TL

Teknik Müdür 400 milyon, 1 milyar TL

Satış Müdürü 200-500 milyon TL,

Ticaret Müdürü 100-500 milyon TL

Muhasebe Müdürü 125-300 milyon TL

TUC Raporundan özelleştirmenin sonuçları:

*Toplu sözleşmeler mülkiyetin devriyle geçersiz hale geliyor.

*İşverenler toplu sözleşmeden çok, bireysel sözleşmeye yöneliyorlar.

*Bazı firmalar sendikaları tanımıyor.

*Ücretler düşüyor. Çalışma saatleri artıyor.

*Personel sayısı azaltılıyor. Karlılığa göre yapılan ödemeler işçi ücretlerini azaltırken, yöneticilerini kazançları yüzde 350'ye varan

oranlarda artıyor.

- * Sendikaların olanakları azalıyor. Aidatları düşüyor.
- * İşyeri temsilcileri ve delegelere karşı sistematik baskı geliyor.

Bilim adamı özelleştirme yalanını yanıtlıyor:

İktisat politikası seçenekleri adıyla yayımlanan araştırma Neo-Liberal "özelleştirmeci" akımın tüm temel tezlerini bilimsel açıdan çürütüyor. Araştırmanın kitlelerle ilgili bölümü, öğretim üyeleri basına açıkladı.

İngilizler doğalgaza talipler

İngiltere'de 17 milyon aboneye doğal gaz dağıtan British Gas'ın uluslararası birimi Global Gas'ın işletme müdürü Peter Lehmann.

-Belediyeler, doğal gaz projelerini özelleştirebilirse, buradan pay alıp, işletmesini de yapabiliriz.

-İstanbul ve Ankara belediyeleri özelleştirmeyi düşünmüyor. Ama doğal gazı işletmek için sermaye gerekli. Biz bu sermayenin yarısına gerekli teknolojiyi de getireceğiz.

-British Gas'ın İngiltere tecrübesinden başka, Kanada, Almanya ve Arjantin'de de yatırımları var.

Özelleştirme çalışmalarına başlanan Petlas'a Fransız Lastik devi Michelin ve bir İran şirketi talip oldu. KİT komisyonu Başkan Vekili yükselen Michelin 2.5 trilyon istediğini söyledi.

Özelleştirmenin kaymağı Uzanlara:

Kemal Uzan'ın sahibi olduğu Rumeli Holding'in özelleştirme kapsamındaki Türk Otomotiv Endüstrisini (TOE) Nisan ayında satın aldı. Satın aldıktan 15 gün sonra fabrikayı kapattı ve 447 işçinin tamamını işten attı.

Yetkili ağızdan özelleştirme

- Özelleştirmenin bir takvimi olsun. Çok hızlı yapın.
- Özelleştirme yapacak kurum olsun.
- Tecrübeli uzmanlar çalışsın. Politikacılara yer vermeyin.
- Kurum dışından danışmanlık almaya açık olun.

- Fiyatın özelleşmede hakim unsur olmasına izin vermeyin.
- Bir felsefeniz olsun, taklit etmeyin, Türk çözümü yaratın.
- Sosyal sorumluluk içinde yapın, işsizliğe hazırlıklı olun.
- Yatırımcıya aktif pazarlama yapın. önemli olan onun ne istediğidir. Sizininki değildir.
- En büyük hata çekimser kalmaktır. Her zaman esnek olun.

Uşağa özelleştirmenin sonuçları, Hava-İş Sendikasının örgütlü olduğu USAŞ uçak servisi A.Ş. 1989 yılında İsveç Hava Yollarına satıldı. Dünya bankası patentli uluslararası danışma kuruluşu Morgan Guaranty tarafından dahi 64 milyar dolar değer biçilen kuruluşun % 70 hissesi 14.5 milyon dolara satılması demek bir yıllık gelirinin üçte ikisinin elden çıkarılması demektir. Sonuçlar hemen kendisini göstermiş, işten atılmalar başlamış 1900 kadar olan personel sayısı 800'e düşmüştür. Özelleştirme başladığında yolcu ücretleri 20 kat artmıştır.

Kârlı KİT'leri satmak marifet değil!

Alman özelleştirmenin beyin kadrosundan Christoph Urban, şimdi Türkiye'deki Siemens şirketler grubunun genel müdür yardımcısı olarak çalışıyor. Urban, önemli olan PTT ve Çimento fabrikaları gibi kâr eden şirketleri satmak değil, zarar eden şirketleri hızlı, yatırımları arttıracak, çalışanların işini garantileyecek şekilde satmaktır dedi.

Dünya bankasından işçi çıkarma önerisi:

340 bin işçi ve sözleşmeliyi çıkarın tazminatlarıyla birlikte ücretlerini 1.5 yıl boyunca biz verelim.

İngiltere'deki özelleştirmenin işçiye faturası

İşkolları	İşçen çıkarma%
Kömür-Çelik endüstrisi	71
Havayolu taşımacılığı	17
Elektrik-Gaz işletmesi	18

İngilteredeki özelleştirmede sendikacı hataları, İngiliz sendikal hareketinde görece yüksek ücret alan işçiler, daha etkilidir. Hizmetli

kesim gelişince iyi maaşlı hizmet işçileri sendikal harekette etkili oldular. Yeni sendika liderleri, yüksek ücret alan yönetim kademesindeki çalışanlardan oluştu. Böylece sendikal hareket işçi kitlesinden ziyade yöneticilerin, çıkarlarını yansıtır hale geldi. Bu tür sendikacılıkta özelleştirme konusunda ikircikli bir tavır aldı. Sendikalar milyonlarca paundluk mal varlığı ile sınıf mücadelesinde isteksiz kaldılar. İngiliz işçi sınıfı içindeki bölünme, özelleştirmeye karşı mücadelede yetersiz kaldı. Eğer bu tür sendika liderlerine bel bağlarsanız, yenildiğinizin resmidir.

İngiltere'de ulusal kamu çalışanları sendikası.

(NUPE) tarafından yayımlanan bir belgede şunlar söyleniyor. Özelleştirme veya taşeronlaştırma, merkezi ve yerel otoriteler tarafından kamu girişimleri ve çalışanlarına karşı girişilmiş siyasi bir saldırıdır. Bu saldırıya karşı geleneksel sendikal yöntemlerle yetinerek mücadele edilemez.

Dört sendikadan özelleştirmeye evet.

Yol-İş, Çimse-İş, Ağaç-İş ve Yön-Sen sendikaları ortaklaşa düzenledikleri bir seminer sonucu yayınladıkları sonuç bildirgesinde, işletilemeyen KİT'lerin tasfiye edilebileceğini belirttiler.

Hindistan'da binlerce çalışan özelleştirmeye karşı miting düzenleyerek hükümeti uyardıklarını ve sonuna kadar mücadele edeceklerini ve güçlerini birleştirip örgütlü davranacaklarını kamuoyuna açıkladılar.

Yunanistan'da işçiler özelleştirmeye karşı sokaklara dökülerek uygulamaları protesto ederek mevcut hükümeti erken seçime zorlamaları geniş yankılar uyandırdı.

Fransa Köylü isyanı Fransız çiftçiler, polisin aldığı önlemlere rağmen, Parisi felç ettiler, kamyon, traktör ve otomobilleri ile kente inen çiftçiler, trafiği saatlerce tıkadılar. Patates, soğan, gübre döktüler, araba lastiği ve saman yakarak tren seferlerini allak bullak ettiler.

AT ile ABD arasında geçen yıl yapılan genel ticaret ve gümrük tarifeleri GATT çerçevesindeki, tarım ürünlerine uygulanan sübvansiyonların kaldırılmasını istediler.

Mümtaz Soysal: 15.9.1993

Küreselleşme panelinin, uluslararası anlamda ciddi bir felsefesi var. Çünkü 21. yüzyılda dünya ekonomisi, dolayısıyla dünya siyaseti hisse senetlerini elinde bulunduranlar tarafından yönetilecek, para ve güç buradan kazanılacak. Artık yatırım tesise değil, hisse senedine olacak. Çünkü böylesi hem daha karlı, hem daha zahmetsiz, hem sırası gelince, düğmeye basmak daha kolaydır. En kilit kuruluşların anahtarı uluslararası sermayenin elinde olan bir devletin, benim ulusal çıkarlarım demesi kolay mı?

Toktamış Ateş: 15.9.1993

Laik cumhuriyetimizin tüm değerleri "özgürlük ve demokrasi" adıyla yürütülen bir tehdit altındadır. Ekonomik ve siyasal bağımsızlığımızı yitirdiğimiz zaman ne kadar özgür ve demokratik oluruz. Ama.... bunu da düşünmek gerekir.

Bakırköy Belediye Başkanı Ali Talip Özdemir:

Bir yanda belediyede bölümler özelleşirken, bir yandan da Sümer Bankın satın alınmasını talep ediyor. Belediyedeki özelleştirme uygulamasıyla yıl sonunda tam tamına 42 milyon 799 milyon 840 bin 603 TL tasarruf etmeyi planlıyor. Belediyenin fen işleri, park ve bahçeler müdürlüğü ve temizlik işleri müdürlüğü bünyelerinde yaptığı özelleştirme uygulamasında karlı olduğunu söylüyor.

Müdür bey çalıştığı fabrikaya talip oldu.

Kamu ortaklığı idaresi tarafından satışa çıkarılan Yatağan yem fabrikasına tesisin müdürü talip oldu. Son ayda yaklaşık bir milyar lira kar eden fabrikanın kendi deyimiyle "yaban eller" tarafından satın alınmasına rıza göstermeyen genel müdür M. Salim Yavuz, açılan ihale için birkaç akrabasıyla birleşerek, KOİ'ye teklifini sundu.

Yem sanayi genel müdürü Fetullah Uysal ise, satışla ilgili son kararın henüz Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu (KOYK) tarafından onaylanmadığını hatırlattı. Yatağan Yem Sanayine biçilen değer ise 22 Milyar TL, (Milliyet Gazetesi)

1993'ün rekor yabancı yatırımı

Dünyanın önde gelen ambalaj üreticilerinden Carnaudmetalbox, Türkiye'de 43 milyon dolarlık bir yatırım yapıyor. Carnaudmetalbox (CmB) İzmit yakınlarında, Suadiye'de ambalaj fabrikası kurdu. Fabrika 20 Ekim'de açılacak.

Burada yapılan 43 milyondolarlık yatırım 1993 yılında Türkiye'de yapılan en büyük yabancı sermaye yatırımı.

Bir Fransız-İngiliz ortak şirketi olan İngiliz Carnaudmetalbox'ın 32 ülkede 160 fabrikası bulunuyor. Şirketin yıllık cirosu: 4.6 milyar dolar. Avrupanın en büyük aliminyum ambalaj üreticisi bira-gazoz gibi meşrubat için teneke kutu üretiyor. Şirket Türkiye'yi yatırım bölgesi olarak seçiyor. Ama asıl hedefi, ortadoğu pazarını elde etmek. Türkiye'deki rakibi ise % 100 yabancı sermayeli Amerikan firması Nacanco Şirketidir.

Vehbi Koç Çiller Hükümeti Özelleştirmeyi Başaramayacak

Koç Çilleri uyarak muhalefetin görüşü olmadan hareket etmesi tavsiyesinde bulundu. Bu konunun, 1950'lilerden beri gündemde olduğunu, hükümetlerin muhafetin görüşlerine başvurmadıkları için özelleştirmeyi gerçekleştiremedikleri gibi Çiller'de bunu beceremez. (Hürriyet Gazetesi.)

Memura "tırpan" yasası

Belirli verimliliğin altında kalan personel, çıkarılacak KİT'lerde kademeli olarak 150 bin işçinin çıkarılması çalışmaları sürerken, devlet, sayıları 1 milyon 200'ünü bulan memurları arasında da eleme yapacak.

Taslak, devlet memurlarının istihdamında performans ve verimlilik ölçüleri getiriyor. Bu amaçla hazırlanan limitlerin altında kalan memurların işlerine son verilmesi öngörülüyor.

Özelleştirilecek Kamu İktisadi Teşebbüslerinden (KİT) ilk aşamada 25 bin, kademeli olarak 150 bin işçinin çıkartılması için yürütülen çalışmalar hızla sürerken, bir yandanda Türkiye'de en güvenceli iş olarak kabul edilen devlet memurluğundan eleman çıkartabilmek amacıyla hazırlık yapılıyor. (Milliyet gazetesi.)

150 bin işçinin 20 günü kaldı!

Başbakan Tansu Çiller'in genelgesine göre 15 Ekim 1993 tarihinden itibaren KİT'lerde geçici işçi çalıştırılmayacak. Türk-İş Genel Mali Sekreteri Enver Topcuoğlu, Eğer 150 bin işçiye kapının önüne koymayı düşünüyorlarsa, bu genelge KİT'lerdeki özelleştirme uygulamasının ilk adımı olarak düşünülmelidir.

İlk etapta işçi çıkaran kuruluşların adı ve çıkarılacak işçi sayısı;

İşyerleri	İşçi sayısı
Karayolları, Köy Hiz. YSE	50.000
Devlet Demir Yolları	15.000
Tarım Bakanlığı	10.000
Orman Bakanlığı	30.000
DSİ, TEK, Bayındırlık Bak.	30.000
Toplam	150.000
Sabah gazetesi	

ANAP: "KİT'ler tamamen kaldırılсын", "Özelleştirme sanayiden başlasın"

DYP: "Kitler kısmen kaldırılсын", "Önce bankalar satılсын"

SHP: Milletvekilleri: "Önce KİT'ler bir holding çatısı altında birleştirilsin. Sonra özelleştiririz" diyorlar. Sabah gazetesi

SENDİKALARIN GENEL MERKEZLERİNE ÇÖREKLENMİŞ ÇAĞDAŞ SENDİKAL ANLAYIŞ ÖZELLEŞTİRMEME, TAŞERONLUĞA KARŞI BARIKAT OLUŞTURAMAZ

Bugün, gerek işçi, gerekse kamu emekçileri sendikaları içinde, sürece yön veren sendikal anlayışlar konusunda, kavram kargaşası yaşanmaktadır. Bu kargaşa, kavramları yersiz kullanmanın ötesinde; sınıf bakış açısından uzak kavramların nitelikleri ters yüz edilerek ve çarpıtılarak işçi sınıfı ve kamu çalışanlarının bilincinde önemli tahribatlar yaratacak şekilde sınıfın gündemine sokulmasıdır. Bilinmektedir ki, her kargaşa, kitlelerin bilincini karartmanın, ortalığı sis perdesi-ne büründürmenin yoludur. Özellikle de ideolojik alanda, kavram kargaşaları yaratmak son tahlilde burjuva ideolojisine hizmet ettiği gibi, burjuvazide bizzat kavramlar üzerinde tahribatlara girerek ve kargaşalar yaratarak, ideolojik etkisini yayma ve pekiştirme uğraşındadır. Dolayısıyla kavramları yerli yerine oturtmak; berrak, duru ve net bir biçimde tanımlamak gerekir. Bu, hem burjuvazinin bu etkilerini kırma, hem bu yöndeki uğraşlarını boşa çıkarma, hem de mücadelenin sağlıklı ve doğru bir zeminde sürdürülmesinin koşuludur.

Burjuva ideoloji, yaşamın her alanına, her zerresine çıkarları gereği müdahalede bulunmaktadır. Sendikalarda bu olgunun kapsamı

içindedir. Buradaki asıl çabanın sınıf mücadelesini gerçek rotasından çıkarıp, bunu iktidar perspektifinden uzak sadece akademik, ekonomik-demokratik mühtevaya hapseden bir anlayışla geliştiğini söylemek gerekir. Sınıf mücadelesinin engin deneyimleri bize şunu öğretmiştir ki, iktidar perspektifinden yoksun her mücadele ve her bakış açısı egemen sınıfların "hoşgörüsü"ne mazhurdur. Bu gerçek sendikalar açısından daha bir genel geçerliliğe sahiptir.

Sendikal örgütlenme ve mücadele sınıf mücadelesinin can alıcı konusudur. Sınıf mücadelesinin şiddetli ya da zayıf sürdürüldüğünün ip uçları sendikal yapı ve anlayışlarda saklıdır.

Sınıf mücadelesini özünden saptırmak ve uysal bir çocuk haline getirmek yönünde tarihi deneyimlere sahip olan burjuvazi, sınıfın kendi kurtuluşunda önemli kilometre taşlarından biri olan sendikaları elbette boş bırakmamıştır. Sendikaların sınıf örgütü olma özelliğini, kendiliğinden sınıftan kendisi için sınıf olma özelliğini saptırmaya çalışmıştır ve çalışmaktadır. Sendikaların amaç değil, sınıf iktidar mücadelesinin araçlarından biri olma özelliğinin üzerini örtmeye çalışmıştır ve çalışmaktadır. Sendikaların sınıfın partisi ile olan örgütsel bağımsızlık-ideolojik bağımlılık ilişkisini yadsıyıp onu, "ideolojiler üstü" olarak kavratmaya çalışmıştır ve çalışmaktadır.

Kısacası, burjuvazinin sınıfın sendikal yapılanmasını-örgütlenmesini-mücadelesini özünden saptırmak, içini boşaltmak ve adeta bir toplu-iş sözleşmesi (TİS) kulübüne dönüştürmek görevi vardır. Bu görevini dönem dönem kendi eliyle kurdurduğu sendikalarla ya da sendikal önderliklerle yaptığı gibi, dönem dönemde kendi iradesi dışında gelişen sendikal örgütlenmelere ideolojik müdahalelerle gerçekleştirmektedir.

İşte, sınıf perspektifi proleter görüşten yoksun küçük-burjuvazi bu konuda bulunmaz nimettir. "Duygusal ve iyi niyetli" küçük-burjuvazinin düzene karşı oluşan tepkisel çıkışları, yaşamın bir çok alanında olduğu gibi sendikal alanda da ifadesini bulmaktadır.

Bugün genel anlamıyla dünyada ve ülkemizde iki yanlış sendikal akım bulunmaktadır.

BİRİNCİSİ; kitlelerin geri bilincine denk düşen bir perspektifi rehber edinen anlayıştır. Bu anlayış sendikaların işlevini ekonomik istemler ve bu temeldeki mücadele ile sınırlandırmaktadır. Bu özü iti-

bariyle ekonomizmdir. Ekonomizm ise sendikaları TİS'le sınırlar. Sendikanın görevini TİS yapmak olarak görür; siyaseti ise partilerin yapacağını kestirip atar. Ekonomiyi ve siyaseti birbirinin karşısına koyar, birbirinin alternatifi haline getirir.

Bu anlayış sahiplerine göre ekonomi orada, siyaset bu taraftadır. Ve bunlar nedenlerle değil sonuçlarla ilgilenir, dolayısıyla mücadelesini sonuçlar üzerine verir. Neden TİS yapmak zorundayız? TİS'i doğuran nedenler nedir? vb. bunları açıklamaz. Kitlelerin bilincini bu yönde karartır.

İKİNCİSİ; sendikalara doğrudan ve tek başına siyasi iktidarı alma aracı olarak bakan anlayıştır. Sendikaları sınıfın partisi yerine koyar. Böylece sınıfın iktidar mücadelesinde partiyi yadsır. Bu anlayış sınıf mücadelesinin bütünselliğini, sınıfın partisi ile sendikalar arası ilişkileri anlayamaz.

Bu ikinci anlayış, gerek dünyada ve gerekse ülkemizdeki sendikal örgütlenmeler içinde tali plandaki tehliktir. Bugün esas tehlike birinci akımdan ve onun türevlerinden gelmektedir.

Birinci akım bugün kendini "Çağdaş Sendikacılık" olarak tanımlamaktadır. Bu akım (Çağdaş Sendikacılık), emperyalist tekellerin öz çocuğudur. Emperyalizmin, sömürgelerinde, yarı-sömürgelerinde gelişmekte olan sınıf mücadelesini sendikal alanda kendi potasına almanın ifadesidir. Kısaca "çağdaş kölecilik" olarak adlandırılabilir. Bu akım, sınıf mücadelesinin bittiği, toplumsal mutabakatın zorunluluğu, barış içinde yaşama... gibi sınıf uzlaşmacısı görüşleriyle sendikal alanda yerini almıştır. Bu anlayışın esas hedefi, sömürünün ortadan kaldırılması değil, barış içinde bir sömürü ortamının sürdürülmesidir.

Çağdaş köleciliğin sınıf kökeninde karşı-devrimci burjuvazi vardır. Yani, doğrudan burjuvazi tarafından, burjuva dünya görüşünün sendikal alanda örgütlenmesidir. Sınıf mücadelesi pratiğinde bu gayet açık olarak görülebilmektedir. Ancak böyle bir görünüş iyi bir şeydir. NEDEN? Çünkü gelişmeler açık ve nettir. Anlayış, kendini hiç şüpheye yer bırakmayacak şekilde ifade etmektedir; sınıf mücadelesindeki yeri bellidir. Düşman bu alanda boyuyla posuyla karşınızda durmaktadır. Sınıf savaşımında bu bir avantajdır. Bunu görüp, buna göre çarelerini düşünür, kendinizi hazırlayabilirsiniz. Oysa esas tehli-

ke sınıfın kendi tarafında, kendisinden yana "görünen" anlayıştır. Aşağıda bunu daha yakından göreceğiz.

SINIF MÜCADELESİNDE "ORTA YOLCU"LUK VE SENDİKALARDAKİ GÖRÜNÜM:

Sınıf mücadelesinde "orta-yolculuk" küçük-burjuvazinin ideolojik bir versiyonudur. Bu düzene duygusal tepki temelinde ve "iyi niyet" düzeyinde mücadele ettiğini ileri süren küçük-burjuva orta yolculuğu ideolojisi ve mücadelesi sınıf mücadelesinde tutarsızlıklar gösterir. Sınıf perspektifinden yoksunluk (proleter perspektif yoksunluğu) yaşamın her alanındaki mücadelede eksiklikler, zaafılar içerir. Sapmalar ve yalpalamalar onun doğası gereğidir. Küçük burjuva ideoloji sınıf mücadelesinin seyrine bağlı olarak kimi zaman burjuva ideolojiden, kimi zamansa proleter ideolojiden etkilenir. Ama genel anlamda sınıf mücadelesinde orta yol izleme politikası (politikasızlığı) hakimdir. Bu ideoloji ve tutum diğer bir anlatımla "ne şiş yansın ne kebab" mantığıdır.

Sendikal alanda bu ideoloji kendini nasıl ifade eder?

En önemli özelliği kavram kargaşası yaratmaktır. Net, açık ve duru bir bakıştan ve tavır alıştan yoksundur. Kavram kargaşalığı onun varlığının temilini oluşturur. Çünkü kavramlar netleştikçe saflarda netleşir: proletarya oradadır, burjuvazi burada... Bu durum ise onun işini zorlaştırır... ortada kalmanın sıkıntısını yaşar; terler, afa kanlar basar. Hemen yeni kavramlar bulma yolunu tutar. Berrak suyu bulandırır ve o bulanık su içinde yaşam bulur. Yeni kavramlar yaratmayı tutarsızlığın çaresi olarak görür. NE YAPAR? örneğin, sınıfın tanımı üzerinde kelime oyunlarına girer, sözcük anlamı üzerinde oynar. Sınıfın kitleyi içerdiği gerçeğini yadsır, anlamını boşaltır. Sınıfı kitleden (sözcük anlamıyla) koparır ve ayrı ayrı yerlere koyar. Ona göre sınıf oradadır, kitle öte yanda.

Örneğin "Tarihsel olarak belirlenmiş bir üretim sistemi içindeki yerlerine ve üretim araçları ile olan ilişkilerine (bu ilişkiler daha çok yasalarla saptanmış ve korunmuştur), toplum içindeki iş örgütlenmesinde oynadıkları rollere ve dolayısıyla toplumsal zenginlikten paylarını almada başvurdukları yollara ve elde et-

tikleri payın büyüklüğüne göre birbirinden ayrılan geniş insan gruplarına SINIF DENİR."

"Sınıflar öyle insan gruplarıdır ki, bir grup belirli bir sosyal ekonomi düzeni içinde aldığı farklı yer sebebiyle diğer grubun emeğine sahip çıkabilir." (Lenin) ifadeleri bunlar için bir şey ifade etmez. Sınıf sözcüğü kitleyi ifade etmiyormuş gibi ve birbirlerinin alternatifiyimş gibi davranır. Sınıfı, apayrı bir avuç insanmış gibi düşünür.

Sınıf, bir avuç proleterdir ve oradadır!

Kitle, bir yığındır ve karşı yandadır!

Sınıfı bir bütün halinde düşünmez. Sonra bunları alır kaynaştırır ve sendikal alanda "SINIF VE KİTLE SENDİKAL ANLAYIŞI" kavramını ortaya atar.

İşte bugün, sendikal alanda büyük bir kesimin "bizde savunuyoruz" dedikleri SINIF VE KİTLE SENDİKACILIĞI anlayışı küçük-burjuva orta yolculuğunun piyasaya sürdüğü ve bayraklaştırdığı bir anlayış olarak önümüzdedir. Bu anlayış teşhir olmuş olan ÇAĞDAŞ SENDİKACILIĞIN günümüz ve gelecek sürecinin ta kendisidir ve yeni bir versiyonudur. Şöyle de denebilir: "Çağdaş"ların sınıf mücadelesi içinde henüz teşhir olmamış yanının ifadesidir.

Bilimsel bir gerçek olan SINIF SENDİKACILIĞI'nın karşısına "kitle sendikacılığı" kavramını oturarak, sözde bu ikisinin birlikteliğinin ifadesi olarak ikisini kaynaştırıp "Sınıf ve Kitle Sendikacılığı" kavramını üretenler, tarihsel ve bilimsel gerçeklerin, sendikaların bizzat kitle örgütleri olduğunu ortaya koyduğunu görmezden gelmektedir. "KİTLE SENDİKACILIĞI" olgusu zaten sendikal mücadele içinde bilimsel olarak yer almamakta, ancak ekonomizmin ideolojik yansımasının bir ifadesi olmaktadır. Bu, gerek bugün gerekse geçmişte böyle olmuştur. Bunun başına SINIF sözcüğünü eklemekle yeni bir kavramın ortaya atılması özünde anti-bilimsel bir davranış biçimi olduğu gibi, bu aynı zamanda maksatlı bir kavram üretimidir de!

"KİTLE SENDİKACILIĞI" ANLAYIŞI NEREDEN GELMEKTEDİR?

Özellikle 1976 yılında DİSK'in 6. genel kurulunda ortaya atılan

bu anlayışın Fransa'dan ithal edilen ve o zamanki Fransız Sendikacılarında ve 1976'lardan itibaren de ülkemizde söz konusu olmaya başlamıştır. Sovyetler Birliğindeki geriye dönüşün dünya da yarattığı kaos, bilimsel bakıştan yoksun küçük-burjuvazinin olayları ve olguları açıklayamamasıyla birlikte sendikal alanda da kendini ortaya çıkarmış ve bu alanda yeni arayışların gündeme gelmesini sağlamıştır.

İşte SINIF SENDİKACILIĞI olgusu da bu değişime koşut olarak biçim değiştirmiş, burjuva ideolojisinin dünya çapında ileri atılımı sendikal alanda yeni kavramlar çıkartılmasına zemin oluşturmuştur. SINIF SENDİKACILIĞI'nın artık gerçekliğini yitirdiğinden yola çıkılarak KİTLE SENDİKACILIĞINA sarılmıştır. Ancak küçük-burjuvazinin ihtilalci ruh hali devrimci tepkilerini ifade etmede KİTLE SENDİKACILIĞI'nın teşhir olmuş halini değil, Fransız uzlaşmacılığının başka biçimi olan SINIF VE KİTLE SENDİKACILIĞI kavramlarına sarılmakta bulmuştur yolunu.

Özellikle "sınıf bilinci" olgusu ile "sosyalist bilinç" olgusunu karşı karşıya getirme ve farklı şeylermiş gibi bir eğilime sahip olan bu anlayış, "sınıf bilinci"ni sendikalara, "sosyalist bilinci" partilere has iki karşıt görüşmüş gibi algılamakta ve savunmaktadır. Böylelikle sosyalist bilince sahip proleterlerin sendikalardan uzak kalması gerektiği, parti içinde olması gerektiği savı ileri sürülmüş, sendikalardaysa "sınıf bilinci" almış insanların bulunması gerektiği savlanmıştır. Böylelikle şöyle bir ayırım ortaya konmaktadır:

SINIF başka KİTLE başkadır.

SİYASET başka SENDİKA başkadır.

SOSYALİST BİLİNÇ başka SINIF BİLİNCİ başkadır ve birbirlerinden bağımsızdır. Ne büyük çarpıtma ve kargaşa!

Böylesi bir ayrımlar silsilesi yaratılarak, anti-bilimsel yaklaşımlar sergilenmektedir. Sınıf bilincine varmış bir proleterin sosyalist olmayacağı ve olamayacağı savlanarak sendikaların kitle örgütleri olması gerektiği (sanki başka birşeymiş gibi), bu yüzdende sosyalistlerin fazla sesini çıkarmaması gerektiği, eğer istiyorlarsa gidip partilerde siyaset yapabilecekleri öne sürülmüştür.

Bu şöyle de yorumlanabilir: Bu anlayış savunucularına göre KİTLE SENDİKACILIĞI her görüşten (komünist, faşist, gerici, katolik, sosyal demokrat vb.) insanın aynı çatı altında yer alması (yanlış)

lilik) dir. SINIF SENDİKACILIĞI ise sadece belirli bir dünya görüşüne (örneğin sadece sosyalist işçilerin vb.) sahip kimselerin içinde yer aldığı ve yönetiminde bulunduğu örgütlenmeler şeklinde ifade edilmektedir. Bu anlayış, sınıf sendikacılığının dil, din, ırk, renk, cins, mezhep, düşünce ayrımını yapmadığı gerçeğini e işçi sınıfının genel çıkarlarını savunan bir anlayışla geliştirdiği gerçeğini yadsımaktadır. Böylelikle bu anlayış, gerçeklerin ters yüz edilmesidir ve açıktır ki kaba bir demagojidir. Öte yandan bu tutum, bu yönleriyle sosyalistlerin sendikalardan tasfiyesini hedefleyen ve sendikaların bütünüyle burjuvazinin denetiminde örgütlere dönüşmesini isteyen sınıf düşmanı bir tutumdur.

İşte, tüm bu anti-bilimsel kavram karışıklıkları ve görüşleri bugün, "sınıf ve kitle sendikal anlayışı" kavramının altını fazlasıyla doldurmakta ve beslediği mecrayı tanımlamaktadır.

Oysa şu bir gerçek ki SINIF sözcüğünün kendisi bir bütün halindeki sınıfı, bunu belirli bir sendikal alana yansıtırsak; iş kolundaki tüm sınıfı kapsamaktadır. Bu noktada seçmeci davranış, sosyalistleri işçi sınıfından kopuk, onun dışında başka bir sınıf olarak algılamak, hiç bir gerçeğe sığmaz. Yani, sınıf dendiğinde sosyalistleri, kitle dendiğinde de diğerlerini algılamak ya da böyle yansıtmak, hem sosyalistlerle işçi sınıfını karşı karşıya koymakta, hem sendikanın kapsadığı alanı daraltmakta, hem de anti-bilimsel tanımlamalara varmaktadır.

SINIF SENDİKACILIĞI, dil, din, mezhep, cinsi ve düşünce ayrımı yapmadan sınıfın tümünü ifade eder ve onları proletaryanın kurtuluş mücadelesinde zaten kendiliğinden bir sınıf halinde duruştan, kendisi için bir sınıf olmaya sevkeder. Onun hedefi sınıfın iktidar olmasıdır. Ve sendikalarda bu anlamıyla sonuçlara değil, (salt sonuçlara değil) sonuçları doğuran nedenlere karşı mücadeleyi örgütler. Bunu yaparkende dünya görüşü proletarya partisinin görüşüdür. Örgütsel bağımsızlığın korunmasından, ama partinin ideolojik bağımlılığının sürdürülmesinden ve sağlanmasından yanadır. Kısacası, ücretli kölelik sisteminin ortadan kaldırılması mücadelesini verir. Ve sendika olmalarından dolayı da bir kitle örgütüdürler.

"Sınıf ve Kitle Sendikacılığı" bir ifade tarzı olarak belirli bir özü yansıtır. Bu kavram arkasında gizlenen anlayış, burjuvazinin ideolo-

jik damgasını taşımaktadır ve sınıf uzlaşmacılığına, sınıf işbirliğine ve sınıf sendikacılığından sapkınlığa dayanan bir anlayıştır. Bu anlayış özünde sendikal yönetimlere, sınıf mücadelesine dört elle sarılan eylemli etkin bir mücadele sürecini öngören, iktidar perspektifini yadsımayan bir yönetim yerine, "burjuvaziye anlayabilecek ve sınıf mücadelesi yerine, sınıf işbirliğini ve sınıf uzlaşmacılığını yapabilecek" olan kimselerden oluşan bir yönetim getirme anlayışıdır... "Ve kitle sendikacılığı" anlayışı. Ancak bugünkü "kitle sendikacıları"mız, bu gerçeği hiçte açıkça savunmamaktadırlar. Ve teşhir olma korkusuyla süslü laflarla bunu ifade etmeye çalışmaktadırlar.

Delaysıyla, sorun salt ifade tarzı ve sözcükler sorunu değildir. Böyle olsaydı, genel "kabul gören" ifalardan etkilenim şeklinde değerlendirilebilirdi. Oysa yukarıda belirttiğimiz gibi, sorun, çağdaş sendikacılardan ödünç alınan ve içi doldurularak savunulan, ama cesaretle ve açıklıkla dile getirilmeyen sınıf düşmanı bir sendikal anlayışın savunulması ve sınıf saflarına yerleştirilmesidir.

Bugün, "çağdaş" sendikacılar bile artık dillerinin ucuyla da olsa "biz de sınıf ve kitle sendikacılığını savunuyoruz" demektedirler. Bu durum, kendi teşhir olmuşluklarını yeni kanallarda ifade etmelerinin zorunluluğunu onlara dayatmalarındandır. Böylece çağdaşlar, yeni versiyonlarına doğru bir eğilim içindedirler.

İkiz kardeşini bulmanın heyecanıyla onun kollarına atılan çağdaşlar, kendi teşhir olmuşluklarını "yeni" kardeşlerini öne sürerek gimeye çalışacaklardır.

Yeni çağdaşlar"sa her zamanki yalpalanmalarını ve birazda eski çağdaşların teşhir olmuşluğundan ve kendi kollarına atılmalarından edirgin vaziyette, olası bir yeni sözcükler oyununa girişeceklerdir. Ne ki, sözcüklerle oynayıp avunmak ve sınıf mücadelesinde proleter anlayışı karartmak mümkün değildir ve olmayacaktır.

"Sınıf ve kitle sendikacılığı" anlayışıyla orta yolcularımız; geniş esiyile orta yolculuk "çadaş"laşmaktadır. Bizdende hayırlı olsun demek kalıyor!

Tüm gerçekler ışığı altında, "sınıf ve kitle sendikacılık" anlayışı eddedilerek, savunmamız gereken ifade tarzı: SINIF SENDİKACILIĞI olmalıdır. Bu, baştan bu yana anlatmaya çalıştığımız tespitlerden dolayı doğrudur.

SINIF SENDİKACILIĞI, hem biçim ve hem de içerdiği öz olarak doğru bir bakış açısını yansıtmaktadır.

YAŞASIN SINIF SENDİKACILIĞI!

ÖZELLEŞTİRMEYE, TAŞERONLUĞA KARŞI MÜCADELE, SINIF SENDİKAL HAREKETİNİ KAVRAMAKTAN GEÇER

Sınıflar mücadelesi, ekonomik, politik ve ideolojik olmak üzere çok yönlü bir mücadeleyi içerir. Bu mücadelenin amacına ulaşması için iktidara yönelmesi gerekir.

Sendikalar kurulunca parçalanmış, bölünmüş ve birbiri ile rekabet eden işçiler örgütlenerek ortak hareket etmeye başladılar. Giderrek işçi sınıfı bağımsız bir güç haline geldi. Zamanla sendikaların bir dayanışma okulu, bir sosyalizm okulu olması en önemli gelişme oldu. Bu gelişme ile birlikte sendikaların görev ve rolleri de değişti.

İşçilerin bölünmesi, bizzat kendi aralarındaki kaçınılmaz rekabet ile yaratılır ve sürdürülür. Bu yüzden sendikalar ilk önceleri, rekabetin ortadan kaldırılması, yada rekabetin sınırlandırılması ve köle konumundan kurtulmak için kendiliğinden verilen mücadelelerden doğup gelişmiştir.

Bugün hala sendikaların görevlerini ilk istemleri olan günün istemleri ile (ücret ve işgünü sorunları ile) sınırlayanlardan Sınıf Sendikal Hareket temelden ayrılır.

Sınıf Sendikal Hareket, sınıfın sendikal ilkelerini hayata geçirmek için tüm sendikalarda çalışmayı benimser ve işçi sınıfının bir okulu olma görevini üstlenir.

Sendikaların ilk faaliyetleri hem meşru, hem de gerekliydi. Bugünkü üretim tarzı sürdükçe bunlardan vazgeçilemez. Ancak Sınıf Sendikal Hareket bütün ülkelerde sınıf sendikal ilkeler temelinde sendikaların kurulması ve birleştirilmesi yoluyla mücadelenin genelleştirilmesini savunur.

Sendikalar, nasıl sermaye ile emek arasında gündelik savaşta vazgeçilmez hale geldilerse, bizzat ücretli emek sisteminin ortadan kaldırılmasının örgütü teşvik, araçları olarak çok daha önem kazan-

dılar. Sınıflar mücadelesinde Sınıf Sendikal Hareketinin yeri burdan ortaya çıkar. Sınıf Sendikal Hareket sendikaların yalnızca ekonomik örgütler olmadığını ortaya koyar ve savunur. Aynı zamanda sınıf sendikal ilkeleri savunan bir hareket olarak tarafsız olmadığını sergiler. Sendikalar büyük tarihsel görevlerinin bilincine vardılar. Sınıf Sendikal Hareket, bu büyük tarihsel görevin bilinciyle hareket eder.

Sınıf Sendikal Hareket, sendikaların geçmişini ve bugünkü durumlarını ortaya koymaya devam edecek. Ancak hiç bir zaman bununla yetinmeyecektir. Çünkü bununla yetinmek geleceğin önünü kapatmak anlamına gelir, ki, bu da burjuvaziye hizmet eder. Burjuvazi olup-bitenlerin ortaya konmasından fazla rahatsız olmaz. Burjuvazinin en çok rahatsız olduğu ve tahammül edemediği konu, sorunlara bilimsel çözümleremelerin getirilmesidir.

Proletaryanın sınıf sendikal hareketi olan SSH'nin görevi, geleceğe ilişkin doğru değerlendirmeler yapmak, görevlerini belirlemek, örgütlenmek, örgütünü sağlamlaştırmak, programını netleştirmek ve eyleme dönüştürmektir.

İşte bizi sınıf ve kitle sendikacılığı, "Kalite Çemberleri", "Çağdaş Sendikacılık", "DİSK", "Türk-İş", "Hak-İş", vb. burjuva sendikal anlayışlardan ayıran temel budur.

Tüm sorunlara yaklaşımımız bizi bunlardan ayırdığı gibi, geleceğe ilişkin söylediklerimiz ve söyleyeceklerimiz de ayırır. Bizim bunlarla olan tek ortak yanımız, genel anlamda işçi sınıfı ve emekçi kitlelerine sahip olmamızdır. Ayrıca düşmanımız da ortak olmasına rağmen, kendi sınıfına ihanet içinde olan sendika ağalarının dost ve düşmanları da farklıdır. İşçi ve emekçi sendikaların başına çöreklenmiş, sınıf sendikal ilkelerden uzaklaşmış, bürokrat sendika ağalarında, işçi sınıfının düşmanıdır. Onlar direkt veya dolaylı olarak burjuvaziye ve onun siyasal iktidarına hizmet ederler. Biz ise, kendi politik iktidarımız için, demokratik halk iktidarından sosyalizme geçiş ve sınıfsız topluma kavuşmak için, mücadele ederiz. Farklı nitelikteki iktidarlara için mücadele en temel ayrılık noktasıdır.

Sınıf Sendikal Hareket sınıf sendikal ilkeleri savunur ve sendikaların doğuşundaki dar hedefleri aşarak bağımsız hareket eder. Sınıfsal kurtuluşun büyük çıkarları doğrultusunda daha örgütlü ve bilinçli davranır.

Tam kurtuluşa ulaşmak için ülkede ve dünyada gelişen tüm anti-emperyalist, anti-faşist toplumsal ve politik hareketleri destekler ve dayanışma içinde olur. Sınıf sendikal ilkeler gereği kendini tüm sınıfın savaşçıları ve temsilcileri olarak görür ve buna uygun davranır. Sendikaların dışında kalan işçi ve emekçileri örgütler ve en düşük ücret alan işçi tabakalarının çıkarlarına özen gösterir. Çabasının dar görüşlü ve bencil olmadığını, daha çok ezilen kitlelerin kurtuluşunu hedef aldığını tüm dünyaya duyurur.

Sınıf sendikal hareketin dünyada dağınık olduğunu bilerek, bunu gidermek için uluslararası sınıf sendikal hareketin birliğini yaratmak için ve işçi sınıfının enternasyonal ruhunu yeniden canlandırıp yol göstermek için net bir program ve tüzük ortaya koymayı acil görev bilir.

Dünyada ve ülkede sınıf sendikal hareketin birliği için iki temel şartı var:

- a) Sermayeye karşı mücadele etmek,
 - b) Faşizme emperyalizme feodalizme her türlü gericiliğe karşı mücadele etmek,
- Özet olarak, sendikaların önünde şu temel görevler duruyor.
- a) İşçi sınıfının tam kurtuluşu için mücadele görevi,
 - b) Her türlü ilerici toplumsal ve politik hareketin desteklenmesi görevi,
 - c) Sendikaların dışında kalan işçi ve emekçilerin örgütlenmesi görevi.

İDEOLOJİK MÜCADELE

İdeoloji üst yapının bir parçasıdır. Sonuç itibari ile ekonomik ilişkileri yansıtır. Sınıflı bir toplumda sınıflar mücadelesine tekabül eder. Her sınıfın ideolojisi vardır. Her duygu, düşünce ve davranış bir ideolojiyi yansıtır. Marksist-Leninist bilimsel bir ideolojidir, işçi sınıfının ideolojisidir.

İdeoloji, siyasi, hukuki, dinsel, felsefi görüş ve fikirlere ilişkin bir sistemi ifade eder.

Sınıflar mücadelesinin bir yönü olan ideolojik mücadele insanlığın kurtuluşu için verilen bir mücadeledir.

İdeolojik mücadelenin amacı, burjuvazinin ideolojisini kırmak, yıkmak ve proleterya ideolojisini yaymaktır. Bu mücadele bilimsel sosyalist bir anlayışa sahip proleterya partisi tarafından yönetilir, yönlendirilir.

İki temel ideoloji vardır, proleterya ve burjuvazi ideolojisi.

Burjuva ideolojisi şu niteliklerde olabilir.

a) Sömürü ve zulüm düzenini şu veya bu biçimde savunarak,

b) Sözde bu düzene karşı çıkıp özde savunarak (reformizm, revizyonizm vb.)

Birincisine karşı mücadele etmek kolaydır. Çünkü açıkça düşmanı savunuyor ve niteliği bellidir. ikincisi ise, açıkça düşmanı savunmadığı için, dolaylı olarak savunması işimizi zorlaştırıyor. Çünkü gerçek niteliğini maskeleymiştir. Buna karşı verilecek mücadelede daha dikkatli olmak zorundayız.

Sınıflar mücadelesinde düşmanlarımız, komprador sınıfı, büyük toprak ağaları, bürokratlar ve bunlara bağlı gerici aydın kesimi. Dostlarımız ise, klavuz gücümüz sanayi proleteryasıdır. En yakın dostlarımız, tüm yarı-proleterya ile küçük burjuvazidir.

POLİTİK MÜCADELE

Politik mücadele, iktidara yönelik bir mücadeledir.

Politik mücadele, işçi sınıfı için burjuva siyasal iktidarın yıkılıp proleter siyasal iktidarın kurulmasıdır.

İşçi sınıfı verdiği mücadelede, sınıfsız, dolayısıyla sömürsüz, savaşırsız bir dünyayı hedefler. Bu hedefe ulaşmak için emperyalist-kapitalist sistemin yıkılıp parçalanmasını, kökünü kazıyarak sosyalist sistemin kurulmasını amaçlar. Bunun için de herşeyden önce sömürü ve baskı mekanizması olan devletin yıkılıp parçalanmasını ve yok edilmesini sağlar. Bunun yerine sosyalist sistemin kurulmasıyla birlikte asgari amacına ulaşır. Sınıfsız toplumu kurarakta nihai amacına kavuşur.

İşçi sınıfının politik hareketi, egemen sınıflara karşı bir sınıf olarak, işçi sınıfı olarak, çıkıp mücadele etmesidir.

Sekiz saatlik işgünü vb. bir kanunu çıkartmak için girişilen hareket apaçık politik bir harekettir.

İşçilerin ayrı ayrı ekonomik hareketlerinden politik bir hareket doğar. Buda ekonomik hareket ile politik hareketin bağıını ortaya koyar. Politik hareketin de iki biçimi vardır. Bunu istesekte istemesekte kabul etmek zorundayız. İçinde yaşadığımız sınıflı toplumda bu iki biçimi rahatlıkla görebiliriz.

a) İşçi sınıfının sosyalist politikası,

b) İşçi sınıfının burjuva politikası.

İşçi sınıfının doğrudan veya dolaylı olarak sosyalist iktidarın kurulmasına hizmet eden ve onu amaçlayan hareket, kendi öz politikası olan sosyalist politikasıdır.

İşçi sınıfı eğer kurtuluş amaçlarını unutur, ücret köleliğine katlanır birgün şu, birgün bu burjuva partisiyle birlik olmaya çalışırsa, kapitalist toplumda işçi sınıfı bile, burjuva politikası yapabilir.

Politik mücadeleyi işçi sınıfının iktidarı ele geçirmesi ve burjuva diktatörlüğü yerine proleterya diktatörlüğünü kurmayı görmeyip, işçilerin yararına bazı kanunların çıkartılması olarak gören ve gösterenler, burjuva politikası yaparlar. İşçi sınıfının, bu burjuva politikasına "sendikalist politika" denir.

Sendikalizm, bazılarının iddia ettikleri gibi politikayı reddetmez. Sendikalar her zaman bazı politik mücadeleler yürütmüşlerdir. Ancak bu politika, işçi sınıfı politikası değil, burjuva politikasıdır.

Sendikalist bilinç, işçilerde kendiliğinden, ekonomik mücadele içinde gelişir. Sınıf sendikacılarının görevi, sendikalist politikayı, sosyalist politikaya dönüştürmektir.

Sınıf bilinci, işçi sınıfı her türlü zulme, baskıya, şiddete, zorbalığa ve sömürüye karşı koymak için eğitilmedikçe gerçek bir politik bilinç olmaz. Bu karşı koyuşta sosyalist açıdan olmalıdır. İşçiler, diğer tüm sınıfları her yönüyle öğrenmedikçe, tüm sınıfların, tabakaların ve grupların yaşam ve eylemlerini her yönüyle materyalist analizini ve ölçütlerini uygulamayı öğrenmedikçe gerçek bir sınıf bilinci olmaz. İşçi sınıfının kendini tanıyabilmesi, çağdaş toplumun tüm sınıflar arasındaki karşılıklı ilişkilerini teorik-politik ve pratik bir anlayışla bilmesine zorunlu olarak bağlıdır.

Politika, devlet yapısı, ülke yönetimi, sınıfların önderliği, uluslar ve devletler arasındaki ilişkileri ve parti mücadeleleri gibi problemleri kapsar. Sınıflararası ilişkiler ve sınıfların temel çıkarları politikada

yansır.

İşçi sınıfının iktidar mücadelesinde önemli adım politik iktidara ele geçirilmesidir. Bu açıdan politik mücadele, sınıf mücadelesinde belirleyici, tayin edici bir öneme sahiptir. Bunun için ekonomik ve ideolojik mücadele, politik çalışmaya tabii olmalıdır.

İşçi sınıfının iktidar mücadelesinde, örgütten başka silahı yoktur. İşçi sınıfının politik iktidar aracı proletarya partisidir. Ekonomik-politik ve ideolojik mücadelesinin birlikteliği ve görevleri proletarya partisince çizilerek tespit edilir ve yürütülür. Proletarya partisi, bilimsel sosyalizmi kendine klavuz yapan mücadeleyi her şart altında, her durumda yürütebilecek, sürekli kılabilecek, devrimci mücadeleyi meslek edinmiş, öncü militanlardan oluşmuş bir proletarya partisi olmadan sınıf mücadelesi başarıya ulaşamaz. Proletarya partisi, işçi sınıfının klavuzudur ve yolunu aydınlatan feneridir.

Politika, üst yapıyı belirleyen parçaların içinde en önemlisidir. Ekonomik sistemin yansımasıdır. Ekonominin yoğunlaşmış şeklidir. Sınıf menfaatlerinin yoğunlaşmış ifadesidir. Ekonominin bir yansıması olan politika, ekonomi üzerinde etki yapar.

Politik mücadele, ekonomik mücadeleden önce gelir. Onun için çalışmamızda siyasi çalışma belirleyicidir diyoruz. Çünkü hiç bir sınıf siyasi iktidar olmadan ne istediği ekonomik düzeni kurabilir, ne de sürdürebilir.

Mücadelenin gelişmesinde belirlenen doğru politika başarının vazgeçilmez şartıdır. Bu şartın gerçekleşmesinden sonra, yeni toplumun kurulmasında ağırlık merkezi ekonominin organize edilmesine kaydırılır. Bu da planlı sosyalist ekonomik politikadır.

Politikanın yoğunlaşmış ekonomi olmasından niceliğin niteliğe dönüşmesini anlıyoruz. Ekonomi ile politika arasındaki bağ, zorunlu ve doğaldır. Taktiğin ve çizginin belirlenmesinde yola çıkılan şey budur.

Bazı kitle grevleri derin politik öneme sahiptir olsalar proletarya partisi ve sınıf sendikaları mücadelesi olmaksızın planlı politik mücadelenin bir silahı haline getirilemezler.

EKONOMİK MÜCADELE

Ekonomik mücadele, işçilerle patronlar arasındaki temel çıkar farklılığının sonucu olarak ortaya çıkar ve gelişir. Bu mücadele işçi sınıfının sömürü düzenine karşı verdiği çok yönlü mücadelenin sadece bir yönünü oluşturur.

Ekonomik mücadele ile üretim araçlarının özel mülkiyetine son verilemez ve kalıcı başarılar elde edilemez. Fakat sömürüyü sınırlandırabilir. Bunun için verilen ekonomik mücadele siyasi mücadele ile birleştirilerek kalıcı başarılarla doğru gidilmesi gerekir. Çünkü burjuvazi vermek zorunda kaldığı ekonomik ve hatta politik tavizleri geri almak için hiç bir zaman boş durmaz, her fırsatı değerlendirir.

Ekonomik mücadele, sınıf mücadelesinin bir unsurudur. Bu mücadele verilmeden diğerleri de verilemez. Ekonomik mücadele en ilkel biçimiyle bile işçileri işverenle veya işverenlerle karşı karşıya getirebilir. Bu yüzden ekonomik mücadele daha ilk oluşumun da bile politik özelliklere sahiptir.

Burjuvazinin "kâr" hırsı sonsuzdur. Ekonomik mücadele ile burjuvazinin "kar"ı sınırlandırılabilir. Zaten bu olmazsa işçiler açlıktan ölümle karşı karşıya kalır. İşte bunun için sınıf bilincine varmayan işçiler de doğal olarak bu mücadelede yerlerini alır ve kıyasıya savaşırlar. Ancak kalıcı mücadele sınıf bilincine erişmiş işçilerin önderliğinde ekonomik-politik ve ideolojik mücadelenin kaynaşmasından geçer.

Ekonomik mücadelenin tek başına başarılı olamayacağını söylemek, bunun gereksizliği anlamına gelmez. Herşeyden önce yaşamak ve çalışabilmek için bu mücadele gerekli ve zorunludur.

Burjuvazinin varlığının temel şartı özel sermayesinin varlığı ve sürekli büyümesidir. Proleterler ise, işgüçlerini burjuvaziye satmak zorunda kaldıkları sürece az veya çok sömürüleceklerdir. Bu yüzden bu mücadele, proletarya ile burjuvazi arasındaki mücadele uzlaşmazdır. Proletaryanın temel ekonomik çıkarları burjuva diktatörlüğü yerine proletarya diktatörlüğünün kurulmasıyla sağlanır.

Ekonomik mücadelelerin işçi sınıfı hareketinin belirli bir aşamasında ortaya çıktığı bir gerçektir. İşçi sınıfı hareketinden, genel olarak işçilerin belli bir sınıf birimi olarak toparlanmasının bütünlüğünü

anıyoruz. İşçi sınıfı hareketinin oluşması için şu koşulların oluşması gerekir.

-Bizzat işçilerin olması gerekir, en azından modern sanayiın başlangıcı olması gerekir.

-İşçilerin kıpırdanmaya başlaması gerekir, ancak o zaman işçi sınıfı hareketi oluşur.

-Bu hareketin tek tek değil, kolektif yürümesi gerekir.

-Bir sınıfa karşı (porletarya, burjuvaziye karşı) yürümesi gerekir.

İşte bir işçi hareketinin koşulları öz olarak bunlardan oluşur.

Bugün ülkede (içinde yaşadığımız sınıflı toplumda) işçi sınıfı hareketinin çeşitli iplerinin ve türlerinin aynı anda varolmasına tanık oluyoruz.

Ekonomik mücadeleden neyi anıyoruz?

İşçilerin maddi çıkarlarını doğrudan ilgilendiren bir dizi talebin öne sürülerek -elde edilmesi için- mücadele edilmesi ve alınmış maddi çıkarların işverenlerin ve devletin saldırılarına karşı korunması amacını güden işçilerin kolektif eylemlerini anıyoruz. Tek tek eylemlerini değil. Bunlar ücretler, iş günü, iş korunması vs.dır.

Ekonomik mücadeleyi kısaca özetleyecek olursak;

-İşgücünü daha yüksek ücretle satma,

-Daha kısa işgünü sağlama,

-Daha iyi çalışma şartlarına kavuşma,

-İzin, ikramiye gibi sosyal hakları elde etme,

-İşgüvenliğini sağlama,

-Kazanılmış hakları koruma ve geliştirme mücadelesidir.

Bu ve benzer taleplerin yerine getirilmesi için verilen mücadeleler ekonomik mücadelelerdir.

İşçilerin ekonomik mücadele biçimleri olarak şunları görüyoruz!

-Ücret artışı taleplerinin öne sürülmesi ya da işletmede iş temposunun yavaşlatılması,

-Pasif direniş ya da kötü ücret karşılığında kötü iş,

-İş bırakma ya da Grev.

Ekonomik mücadele ile politik mücadele arasında keskin sınır çizgileri yoktur. Önce bunu görmek gerekir, sonrada şu farkı. Ekonomik ve politik örgütler bağımsızdır. Aralarındaki fark çeşitli mücadele alanlarında -çarşımalarda- farklı özelliklerin öne çıkmasıdır.

Her ekonomik mücadele gelişen sanayi dalının niteliğine göre farklı önemdedir. Aynı zamanda meydana geldikleri döneme göre de farklı önem kazanırlar.

Bazı grevler ekonomik amaçlı da olsa, önderleri böyle de nitelese, derin politik nitelik taşırlar. Günümüzdeki mücadele deneyimleri bize salt ekonomik grevlerin olmadığını göstermektedir.

Ekonomik mücadelelerin başlatılması ve yürütülmesi, sınıf sendikal hareketin en önemli görevidir. Ekonomi ile politika birbirinden ayrılmaz. Bu mücadeleler birbirine sıkı sıkıya bağlıdır.

SENDİKALAR

1- Geçmişte sendikalar,

İşçiler, sınıf olarak ortaya çıkmalarıyla birlikte burjuvaziye karşı mücadeleye giriştiler. Bu mücadele ilk başta, en ilkel demokratik haklarını elde etmek ve kölelik koşullarını düzeltmeye yönelikti. İlk başta bu mücadele kendiliğinden başladı. Korkunç sömürü ve baskı altında süren mücadele düz bir rota izlemedi. Şiddetli ve barışçıl olmak üzere çeşitli yollara başvuruldu.

19.cu yüzyılın ortalarına kadar kendiliğinden ve tecrit olmuş bir durumdaydılar. Örgütlü, bilinçli ve disiplinli bir niteliğe sahip değillerdi. Burjuva devrimleriyle birlikte hızlı bir kapitalist gelişme sağlandı. Bu da işçi sınıfının nicel ve nitel artışına yolaçtı.

İşçi sınıfının doğuşu, burjuvazinin ve kapitalist üretim tarzının doğuşu gibi belirli bir döneme, üretici güçlerin gelişmesi ve makinanın kol emeğinin yerini alması dönemine, 18. yy.'ın ikinci yarısında gerçekleşen sanayi devrimleri dönemine kadar uzanır.

Sendikalar, işçilerin kendilerini kölelik durumundan kurtaracak sözleşme koşullarını elde edebilmek, aralarındaki rekâbeti kaldırmak ve en azından denetlemek için giriştikleri kendiliğinden mücadeleden filizlenip geliştiler.

Tarihsel olarak işçi sınıfının doğuşu ve gelişmesi ülkelere ve şartlara göre değişik aşama ve evreden geçmiştir. Bu, uzun bir süreci kapsar. Bu süreç içinde işçi sınıfı kendi çalışma, mücadele ve örgütlenme biçimlerini oluşturdu. Sonuçta ilk işçi sınıfı örgütleri kuruldu. Bu örgütler işçi sınıfının burjuvazi karşısında "örgütlenme mer-

kezleri", "direniş örgütleri" haline dönüştüler. Bunların ilk biçimi, ekonomik mücadele olmuştur.

İlk başlarda sendikaların yakın hedefi, günlük ihtiyaçlarla, sermayenin ardı arkası kesilmeyen saldırılarını engelleyecek önlemlerle, emeğin ücreti ve zamanı meseleleriyle sınırlanmıştı. Sendikaların bu faaliyeti sürdükçe, bu çalışmadan vazgeçilemez. Dahası bu çalışma, bütün ülkelerde sendikaların kurulması ve birleşmesi yolunu da açmıştır.

Sendikalar, ücretli emek ve sermaye egemenliği sistemini aşmak için örgütlü araçlar olarak çok önem taşırlar. İşçilerin tek sosyal kuvveti sayısal olarak çok olmalarıdır. Bunu bozan da değişik fabrikalarda dağınık bulunmalarıdır. Bu dağınıklığı doğuran ve sürdüren ise, kendi aralarındaki kaçınılmaz rekâbettir.

İşçilerin sayısal çokluğunu örgütleyerek birleştiren, yani dağınıklığı gideren ve aralarındaki rekabeti frenleyen sınıf sendikal hareketi olacak...

Sermaye yoğunlaşmış sosyal kuvvettir. Bu da somut olarak devlet yapısında ifadesini bulur. Devlet, hakim sınıfların örgütlenmiş baskı mekanizmasıdır. Bu durumda açıktır ki, sermaye ile emek arasındaki sözleşme hiç bir zaman adil koşullarda yapılamaz. Bir yanda maddi geçim ve iş araçlarının mülkiyetine sahip olanlar, diğer yanda sadece kendi işgücünden başka bir şeyi olmayan işçiler...

İşçi sınıfı hareketinin tarihi, bize ilk işçi örgütlerinin hemen tanınmadıklarını ve birçok saldırıya maruz kaldıklarını gösteriyor. Çok zorlu ve kanlı mücadeleler sonucu önce illegal, sonrada legal örgütlenmeler sağlandı.

İlk önceleri burjuvazi devlet aygıtıyla işçilerin ekonomik örgütleri olan sendikalara karşı sert tavırlar takındılar ve ezip yoketmeye çalıştılar. Sendikaların önderleri başta olmak üzere, temsilcileri ölümle varan saldırılara maruz kaldılar. Burjuvazi bir dizi yasa ve yönetmeliklerle işçi örgütlerini yoketmeye çalıştı. Bu yüzden sendikalar ilk dönemde gizliydi. Burjuvazi işçi örgütlerini kamu düzeni açısından tehlikeli görüyor, üyelerini suç işlemiş kabul ediyordu. Yasalarla mahkum ediliyorlardı. Ancak gelişen mücadele, burjuvazinin çıkardığı tüm engelleri aşı aşı yasaları dele dele yolunu açtı ve gelişip güçlendi.

Açıktır ki, sendikaların kurulması burjuvazinin bir hediyesi ve onların isteği sonucu olmamıştır. İşçi sınıfının kararlı, bilinçli ve örgütlü bir mücadelesi sonucu olmuştur.

Sendikaların resmen kurulması hakkı elde edildikten sonra da burjuvazi boş durmadı. Yeni saldırılara geçti. Bu noktada başlayan esas saldırı bir çok şeyin yanında esas olarak sendika önderlerini para, mevkî, destek, tehdit vs. yollarla kazanmak olmuştur. Bunun çok çeşitlerini de günümüzde rahatlıkla görüyor ve sendikalarda hakim olan patron uşaklarının, patronları yani burjuvaziye aratmadığını bizzat yaşıyoruz.

2- Günümüzde sendikalar,

Bugün sendikalarda işçi sınıfı aristokrasisi ve sendikal bürokrasi hakim durumdadır. Hem bunlara, hem de patronlara yani burjuvaziye karşı aktif mücadele eden sınıf sendikal hareketinin ise, gerek dünyada, gerekse ülkede çok cılız olduğunu görüyoruz.

Dünyada sınıf sendikal hareketi 1960'lara kadar çok önemli bir gelişme gösterdi. Bu döneme kadar yaşanan pratik ve geliştirilen sendikal anlayışlar bizim için çok önemli tecrübeler, yaşanmış yakın deneyimler olarak büyük bir hazinedir. Ancak bu hazineden yararlanmasını bilmez, öğrenip hayata geçirmezsek önem taşımaz. Dünyadaki geri dönüşlerle birlikte sendikal harekette de önemli yozlaşmalar, teslimiyet gündeme geldi. Hatta Kızıl Sendikal Hareket gibi dünyada büyük saygınlık kazanan sınıf sendikal hareket dahi sınıf sendikal hareket olmaktan çıkıp burjuvaziye hizmet eden bir sendikal örgütlenme haline geldi. İşte bugün dünyada ne yazık ki sendikalarda hakim olan bu olumsuz durumdur. Yani gelişmelerle birlikte elbette bu alanda da sınıflar mücadelesine uygun bir gelişme, sınıf sendikal ilkeleri uygulayan bir hareket filizlenip boy verecektir. Yeterki filizlenmesi için tohum atılsın. Tohumun ekilmesi ve boy vermesi işçi sınıfının, proleterlerin ertelenemez görevidir.

Bugün sendikalarda esas olan sorun yerel ve acil mücadeleler içinde hapsolup kalmaktır. Henüz burjuvazinin sistemini altedip kendi sistemini kurabilecek bilinç ve örgütlülükte değiller. Bu yönde belli bir yol katedenlerde ise geri dönüşlerin yarattığı yılgınlık, kafa karışıklığı vs. hakimdir. Bu olumsuz durum nedeniyle sendikalı işçilerin mevcut

sendikalara ve yönetimlere güvenleri yoktur. Sınıf sendikal ilkeleri kendilerine rehber edinmemişler olmaması doğaldır. .

Sınıflı bir toplumda yaşıyoruz. Bu toplumun doğurduğu sonuçlara karşı mücadele etmek gerekli ama yeterli değildir. Bunun için toplumun doğurduğu sonuçlara karşı mücadele ile yetinmemek, sonuçları doğuran sebeplere karşı da mücadele etmeleri zorunludur. Ancak o zaman mevcut sendikalar ve yönetimler, işçilerin güvenliğini kazanabilir ve yol alabilirler. Sebeplere karşı mücadele azmine ve bilincine ulaşmak için sınıf bilincinin yerleşmesi ve buna uygun örgütlenmelerin yaratılması gerekir.

Sendikalar izledikleri çizginin bir sonucu olarak toplumda gelişen genel sosyal ve politik hareketlerden oldukça uzak duruyorlar. Arada bir tabanın zorlaması sonucu sadece bürokratik açıklamalarda bulunuyorlar. İşçi sınıfının genel mücadelesini geliştirecek kararları uygulamada oldukça isteksiz, hantal ve hatta engelleyici oluyorlar.

Buna karşılık, reformist ve burjuva çizgisini savunanların dışında sınıf sendikal hareketin filizleri de boy göstermeye başlıyor. Bunlar azçok yüce tarihi görevlerinin farkına varmaya başlamış durumdadır.

3- Gelecekte Sendikalar,

Sendikalar başlangıçtaki amaçlarından başka, yeni amaçlarını da öğrenmeli ve somut olarak tespit ederek örgütlü ve disiplinli bir mücadeleye girişmelidirler.

İşçi sınıfının tam kurtuluşu uğruna, işçi sınıfının örgütlenme ve direniş merkezleri olarak hareket etmeyi öğrenmelidirler.

İleriye doğru gelişen ve gelişecek olan her sosyal ve politik harekete destek olmalı ve aktif yardım etmelidirler.

Bunları ancak ve ancak sınıf sendikal ilkeleri benimseyen ve mücadeleyi aktif olarak yürüten sendikalar gerçekleştirebilir.

Bunlar kendilerini tüm işçi sınıfının taraftarı ve temsilcisi olarak gördükleri ve buna uygun davrandıkları takdirde örgütsüz işçileri safalarına çekebilir, eğitebilir ve örgütlü bir güç olarak burjuvazinin karşısına dikilebilirler.

Hala son derece ilkel koşullarda yaşayan işçiler ve çalışan emekçiler var. Sınıf sendikal hareketi bunların temel çıkarlarını korumaya özen göstermelidirler.

Çabalarının dar ve bencil olmadığını üyelerine kavratmalı ve ezilen milyonların kurtuluşunu hedeflediklerini tüm dünyaya duyurmalı ve teorik-pratik faaliyetleriyle kendilerine inandırmalıdır.

Sınıf sendikal hareket sermayeye, faşizme ve tüm gericiliğe karşı aktif mücadele içinde yer almalı, düşmanlarına karşı amansız olmalıdır.

Diğer taraftan sendikal demokrasiyi hayata geçirmeli, sınıf mücadelesini perdeleyen düşünce ve anlayışlara karşı amansız bir mücadele yürütmelidirler.

Sendikalar iktidarı almak için işçi sınıfının elinde güçlü birer araçtır. İşçi sınıfının direniş ve örgütlenme merkezleri olarak eğitim okullarıdır.

EKONOMİK MÜCADELE ÖRGÜTLERİ OLAN SENDİKALARDA AMAÇLARIMIZ

Sendikal mücadele, genel olarak sınıf mücadelesinin her biçimini içerir. Ekonomik mücadele örgütleri sendikalardır. Bu, sendikaların sadece ekonomik mücadele verdikleri anlamına gelmez, gelmemelidir. İşçi sınıfının yaşam mücadelesi olan ekonomik mücadele gerekli olmakla kalmaz, aynı zamanda zorunludur da. Kısmi talepler için mücadele, işçi sınıfı için yaşamının önkoşuludur.

Sınıf sendikal hareketin örgütlenmesi her ülkenin sosyo ekonomik yapısına, iktidar biçimine, sınıfların mevzilenmesine, mevcut sendikaların içinde bulunduğu duruma, vb. göre değişik biçimler alır. örnek verecek olursak, burjuva demokrasisinin olduğu ülkelerle, olmadığı ülkeler arasındaki farklılıklar sendikalara yansır ve değişik biçimler almasına neden olur.

Ekonomik mücadele örgütleri olan sendikalara aktif olarak katılan sosyalistler, sınıf bilinçli işçiler, ekonomik mücadelede,

-Sınıf mücadelesini geliştirmeyi, sınıf mücadelesinin birliğini göstermeyi, işçilerin "sınıf" olduklarının bilincine varmasını sağlamayı, örgütlü mücadelenin önemini kavratmayı, kendi deneyleriyle burjuvazinin gerçek yüzünü göstermeyi, burjuvaziye karşı daha iyi mevziler kazanmayı, işçi sınıfını politize etmeyi, işçi sınıfının önderlerinin çıkmasını, mücadele deneylerini birleştirmeyi, mücadeleyi iktidara

yöneltmeyi hedeflerler...

Bu hedeflere ulaşmak için;

- Sendikalarda sosyalist gruplar oluşturulur,
- Kısa ve uzun vadeli talepler tespit edilir ve yayılır,
- Sınıf sendikacılığı savunulur ve örgütlenir...

ÖZELLEŞTİRMeye KARŞI TEMEL SİYASİ İLKELERİNİ KAVRA VE ÖRGÜTLE:

*Faşizme, emperyalizme, feodalizme ve her türden gericiliğe karşı direniş ve savaşımlı demokrasi güçlerinin manifestosu olarak görmek ve savunmak,

*Nerede, kime yapılırsa yapılsın, her türlü baskı, zulüm ve işkenceye karşı tavır almak ve bunların ortadan kaldırılması için mücadele etmek ve dayanışma içinde olmak.

*Dünyanın neresinde ve hangi ulusa ve ulusal azınlıklara yapılsa yapılsın, bütün şoven baskı ve asimilasyon politikalarını ve uygulamalarını lanetlemek, buna karşı mücadele etmek ve Ulusların Kendi Kaderlerini Tayin Hakkı'nı savunmak,

*Çeşitli milliyetlerden Türkiye proletaryasının, dünya proleter zincirinin bir halkası olarak görerek, işçi sınıfını enternasyonalizm ruhu ile eğitmek ve örgütlemek,

*Emperyalist, gerici savaşımlara karşı mücadele etmek ve dünyada gelişen sınıfsal ve ulusal savaşları desteklemek,

*Sendika ağalığına ve bürokratlaşmaya yönelen sendikalara karşı tavır alarak,

*Türk-Kam-Sen'e karşı örgütlenmek, işyeri çalışmalarına ağırlık vererek, faşist Türk Kam-Sen'e karşı teşhir kampanyası başlatarak,

*Son yıllarda giderek küllenmeye başlayan uluslararası işçi dayanışması noktasında işçi sınıfının devrimci mirasına sahip çıkmak ve uluslararası dayanışmanın daha üst boyutlarda canlandırılması için mücadele etmek,

*Uluslararası sendikal hareket içinde günümüz koşullarına uygun bir birlik ve dayanışma platformu yaratmak için atılımda bulunmak,

*Kamu çalışanları platformu ve şube platformları arasında bir bir-

lik oluşturmak.

*Ülke genelinde işsizliğe karşı anti-faşist komiteler oluşturmak.

*Demokratik Kitle Örgütleri üyelerine ve halka yönelik geniş bir ajitasyon ve propaganda geliştirerek (panel, seminer, afiş, miting, kültürel faaliyetlerle geliştirerek,

*Ülke genelinde fiili direnişler, işgaller oluşturmak.

*İşçi sınıfının yoğun olduğu semtlerde işçi ve ailelerinden oluşan işsizliğe karşı dayanışma komiteleri kurmak,

*Devrimci Demokratik Birleşik Cephe oluşturarak,

*Anayasa ve diğer anti-demokratik yasaların ortadan kaldırılması için çeşitli mücadele biçimleri geliştirerek,

*Kürt halkı üzerindeki katliam ve asimilasyon politikasının ortadan kaldırılması,

*12 Eylül cuntacılarının yargılanması,

*Gözetim kayıplarının, infazların kaldırılması,

*MIT, Kontr-gerilla, Hizb-i kontra örgütlerin kapatılması

*Her kesime örgütlenme hakkının verilmesi,

*Fabrikada kamu kurum ve kuruluşlarında taşeron firmalarına karşı tavır alarak,

*Nihai barış, sosyal, kültürel ve ekonomik doygunluk demek olan sınıfsız ve sömürsüz bir dünyayı savunmayı ve bunun için üzerine düşeni yerine getirmeyi insanlık ve uygarlık tarihine sahip çıkmanın bir gereği saymak.

Kaynakça: Partizan DPT. TÜSİAD Raporu, Petrol-İş Yıllığı